

OSALLISTUMISEN TYÖKALUPAKKI - EUROOPPA 2020 JA EU-OHJAUSJAKSO 2014 - 2015

PIKALINKIT

1. [Johdanto](#)
2. [Mitä ovat Eurooppa 2020, EU-ohjausjakso ja väliarvio?](#)
3. [Yleisiä vinkkejä osallistumiseen](#)
4. [Keskeiset viestit ja poliittiset tehtävät](#)
5. [Liitteet \(vain verkossa\)](#)

1. Johdanto

Vuonna 2010 **Eurooppa 2020 -strategia** aukoi uusia uria asettamalla viisi konkreettista tavoitetta älykkään, sosiaalisen ja kestävä kasvun luomiseksi (lisätietoa jäljempänä). Tämä prosessi toteutetaan vuosittain toistuvana jaksone, jota kutsutaan nimellä **EU-ohjausjakso**. Se on tärkein jäsenvaltioiden politiikkojen koordinoinnin väline yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Pikaiselle aktiiviselle osallistumiselle näihin prosesseihin on vahvat perusteet. Osallistumisen avulla pyritään varmistamaan, että ihmiset ja planeetta asetetaan taloudellisen tuoton edelle, ja että olemme matkalla kohti sosiaalista ja kestävä Eurooppaa. Tässä ovat tärkeimmät syyt:

1. Strategia ja sen toteutuskausi ovat äärimmäisen tärkeitä, sillä ne tarjoavat **kehityspuitteet Euroopan unionille ja sen jäsenvaltioille** ja esittävät vision Euroopan tulevaisuudesta ja kestävästä irtautumisesta talouskriisistä.
2. **Eurooppa 2020 -tavoitteet ovat suorita EU:n rahoitusmahdollisuuksien taustalta löytyviä ajureita**, etenkin rakennerahastojen. Kansallisten järjestöjen niistä saama hyöty on selkeää.
3. **Taloudelliset tavoitteet ovat EU-ohjausjaksossa etusijalla niiden tavoitteiden kustannuksella, jotka liittyvät yhteiskuntaan, tasavertaisuuteen, mukaan lukien**

sukupuolten tasa-arvo, ja ympäristöön. Niihin liittyy myös sitovia sopimuksia ja seuraamuksia, kun taas jälkimmäisiin tavoitteisiin näitä ei sisälly.

4. **Edistys Eurooppa 2020 -strategian yhteiskunnallisissa ja ympäristötavoitteissa on ollut hyvin vähäistä.** Yhä useammat ihmiset kärsivät nykyään köyhyydestä, ja se edistys, mikä on saavutettu koulunkäynnin keskeyttämisen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä, on ollut suurelta osin riittämätöntä. Sen lisäksi tasavertaisuusnäkökohtia, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo, ei ole valtavirtaistettu eikä otettu prosessissa huomioon.
5. **Sidosryhmien, kansalaisyhteiskunta mukaan lukien, pitäisi olla keskeisiä kumppaneita prosessin toteuttamisessa sekä kansallisella että EU:n tasolla.** Niiden osallistuminen on kuitenkin ollut tähän asti hyvin marginaalista ja toimintalinjoihin vaikuttaminen minimaalista, ja Euroopan komission ja kansallisten hallitusten esiin tuomat uudet mahdollisuudet osallistumiseen ja rakenteelliseen vuoropuheluun ovat olleet harvassa.

Eurooppa 2020:een ja EU-ohjausjakson prosessiin osallistuminen tuo selkeää lisäarvoa: hallitsevana EU-strategiana, joka kattaa talous-, sosiaali- ja ympäristöpolitiikan ja jonka EU:n jäsenvaltiot ovat panneet täytäntöön, se tarjoaa mahdollisuuden suoraan osallistumiseen EU:n politiikan kehittämisessä ja toteuttamisessa. Haasteena onkin paremman ja tehokkaamman hallinnon ja osallistumisprosessien vaatiminen. Talouden täytyy toimia kaikkien hyväksi eikä päinvastoin. Lisäksi lähestyvä **Eurooppa 2020 -strategian väliarvio** (selitetty tarkemmin jäljempänä) tarjoaa merkittävän tilaisuuden lobata paremman strategian ja parempien prosessien puolesta.

European Alliance for a Democratic, Social and Sustainable European Semester (suom. eurooppalainen demokraattisen, sosiaalisen ja kestävä EU-ohjausjakson liitto) on laaja, Brysselissä sijaitseva koalitio, jossa kokoontuvat merkittävät eurooppalaiset kansalaisyhteiskunnan järjestöt ja ammattiliitot, edustaen yhdessä tuhansia jäsenjärjestöjä eurooppalaisella, kansallisella ja paikallisella tasolla. Liiton tavoitteena on tukea edistystä kohti demokraattisempaa, sosiaalisempaa ja kestävämpää Eurooppa 2020 -strategiaa tehostamalla EU-ohjausjakson kansalaisvuoropuheluun osallistumista ja saattamalla sosiaaliset, tasavertaisuuteen (myös sukupuolten tasa-arvo) ja ympäristöön liittyvät haasteet uudelleen esityslistan kärkeen. Sen tärkeimpinä tavoitteina on varmistaa, että kaikki toimintalinjat, makrotalous mukaan lukien, tukevat Eurooppa 2020 -strategian sosiaalisten- ja ympäristö-/ilmastotavoitteiden sekä tasa-arvoa koskevien sitoumusten saavuttamista, ja parantaa strategian legitimiyyttä vahvistamalla ympäristö-, sosiaalialan- ja tasa-arvojärjestöjen sekä ammattiliittojen osallistumista EU:n päätöksentekoprosessiin, joka tunnetaan nimellä EU-ohjausjakso.

Tämän eurooppalaisen liiton työtä koordinoi [Euroopan köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto](#). Koalitio muodostuu seuraavista järjestöistä: [AGE-Platform Europe](#); [CARITAS Europa](#); [Euroopan ympäristötoimisto](#); [CECODHAS – Housing Europe](#); [Euroopan julkisten palvelujen ammattiliitto](#); [eurooppalaisten vammaisalan palveluntuottajien järjestö EASPD](#); [Eurochild](#); [Eurodiaconia](#); [Naisten eurooppalainen eturyhmä](#); [yleiseurooppalainen asunnottomuusjärjestöjen liitto – FEANTSA](#); [Euroopan ruokapankkien keskusliitto](#); [Green Budget Europe](#); [PICUM](#). Sitä tukevat [Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö](#) sekä

[sosiaalifoorumi](#). Lisäksi kolme kansallista toimialarajat ylittävää pilotti-liittoumaa Bulgariassa, Tanskassa ja Irlannissa, joita johtavat kansalliset EAPN-verkostot, ovat saaneet rahoitusta vuodeksi politiikkaan osallistumiseen ja siihen vaikuttamiseen. Yhteystiedot löytyvät liitteestä 2.

Tämä **työkalupakki** on tarkoitettu niiden eurooppalaisten järjestöjen kansallisten jäsenten käyttöön, joista Semester Alliance muodostuu. Se on laadittu tukemaan jäseniä osallistumisessa Eurooppa 2020:een ja EU-ohjausjaksoon, lähestyvä väliarvio mukaan lukien. Siinä on tietoa prosesseista ja osallistumismahdollisuuksista lyhyessä ja ytimekkäässä muodossa, ja siinä määritellään keskeiset osatekijät, aikataulu ja uusien prosessien strategiset toimijat. Siitä löydät myös linkkejä ja ehdotuksia erityyppisiin osallistumisen muotoihin.

[\[Home\]](#)

2. Mitä ovat Eurooppa 2020, EU-ohjausjakso ja väliarvio?

[Eurooppa 2020](#) on Euroopan komission 3. maaliskuuta 2010 esittämä kymmenen vuoden strategia "älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun" saavuttamiseksi.

Se astuu Lissabonin strategian (joka kattoi kauden 2000–2010) tilalle ja sisältää EU:n seuraavan 10 vuoden painopisteet, joihin kuuluvat tutkimukseen ja innovointiin perustuva vihreämpi, tehokkaampi ja kilpailukykyisempi talous sekä yhteiskunnallista ja alueellista koheesiota edistävä korkean työllisyyden tukeminen.

Strategiassa määritellään [viisi päätavoitetta](#):

1. Nostaa 20–64-vuotiaan väestön (naisten ja miesten) työllisyysaste tämänhetkisestä 69 prosentista vähintään 75 prosenttiin.
2. Saavuttaa tavoite nostaa T&K-menot kolmeen prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen, etenkin parantamalla yksityisen sektorin T&K-investointiedellytyksiä ja kehittämällä uusi indikaattori innovaatioiden seurantaan.
3. Vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ainakin 20 prosenttia vuoden 1990 tasosta tai 30 prosenttia, jos olosuhteet ovat suotuisat, lisätä uusiutuvan energian käyttö 20 prosenttiin energian loppukulutuksesta ja parantaa energiatehokkuutta 20 prosentilla.
4. Vähentää koulun keskeyttäneiden osuutta 10 prosenttiin tämänhetkisestä 15 prosentista ja nostaa korkea-asteen koulutuksen suorittaneen väestön osuus 31 prosentista vähintään 40 prosenttiin.
5. Vähentää kansallisten köyhyysrajojen alapuolella elävien Euroopan kansalaisten määrää nostamalla vähintään 20 miljoonaa ihmistä pois köyhyys- ja syrjäytymisriskin ulottuvilta.

Euroopan komissio myöntää kuitenkin, että edistyminen on ollut hyvin rajallista:

- 8 miljoonaa ihmistä enemmän kärsii nyt köyhyydestä (124,3 miljoonaa), eli kyseessä on 28 miljoonan ihmisen vaje (vuonna 2012). Edistys sidosryhmien, etenkin kansalaisyhteiskunnan, osallistamisessa on ollut hyvin rajallista ja sen vaikutukset vähäisiä.
- Työllisyysaste on laskenut 68,4 prosenttiin, mikä tarkoittaa lähes 7 prosentin vajetta.

- Koulunkäynnin keskeyttäminen on laskenut 12,7 prosenttiin, mikä tarkoittaa 2,7 prosentin vajetta.
- Kasvihuonekaasupäästöjen lasku oli vuoteen 2012 mennessä 18 prosenttia, mutta kansallisten ennusteiden perusteella 13 jäsenvaltiota ei tule saavuttamaan kansallisia tavoitteitaan vuoteen 2020 mennessä.

Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttaminen ja oikeuksiin perustuvan lähestymistavan kehittäminen, johon kuuluu edistyminen kohti sukupuolten tasa-arvoa todellisen kansalaisyhteiskunnan kanssa käydyn vuoropuhelun puitteissa, on äärimmäisen tärkeää Semester Alliancen jäsenille. Vain näin voidaan varmistaa, että elpyminen on kestävä ja että visio EU:n tulevaisuudesta on elinkelpoinen, sekä lujittaa demokraattista legitimiyyttä ja uskottavuutta.

Eurooppa 2020 -strategia ei sisällä selkeää **sukupuolten tasa-arvon** tavoitetta siitäkään huolimatta, että sukupuolten tasa-arvon saavuttaminen ja sen valtavirtaistaminen kaikilla politiikan aloilla ovat Lissabonin sopimukseen kirjattuja oikeudellisia velvollisuuksia.

Tämä on siinä mielessä ongelmallista, että se voi johtaa sukupuolten tasa-arvokysymysten jäämiseen syrjään kokonaisstrategiassa. Ainoa tavoite, jossa alun perin on viitattu yksiselitteisesti naisiin ja miehiin, on ollut 75 prosentin työllisyyden saavuttaminen. Viime aikoina viittaus "naisiin ja miehiin" on kuitenkin korvattu käsitteellä "työikäinen väestö", mikä on johtanut siihen, että naiset ja sukupuolten tasa-arvo ovat kokonaisstrategiassa entistäkin näkymättömämpiä. Miesten työllisyysaste on lähellä 75 prosenttia, kun taas naisten työllisyysaste on vain 63 prosenttia. Tämä osoittaa, että nimenomaisten sukupuolten tasa-arvoon liittyvien yleistavoitteiden puuttuessa on mahdotonta seurata ja valvoa yhtäältä strategian vaikutusta sukupuolten tasa-arvoon ja toisaalta niiden toimenpiteiden toteutusta, jotka on otettava käyttöön sukupuolten tasa-arvoon liittyvien toimintalinjojen kielteisten vaikutusten lievittämiseksi.

Eurooppa 2020 -strategian sukupuolten tasa-arvoulottuvuuden vahvistamiseksi on tehty useita sitoumuksia, mutta ne tulevat jäämään tyhjäksi puheeksi, ellei päättäväisiin toimiin ryhdytä. Näihin sitoumuksiin kuuluvat Eurooppa 2020 -strategian työllisyyden suuntaviivat, [Euroopan tasa-arvosopimus 2011–2020](#), ja Euroopan komission [naisten ja miesten tasa-arvostrategia vuosiksi 2010–2015](#) (lisätietoa kohdassa 4 *Keskeiset viestit ja poliittiset tehtävät*). Panokset ovat korkealla, sillä talous- ja rahoituskriisi ja sitä seuraavat säästötoimet ovat kohdistuneet erityisen raskaasti naisiin. Talouden taantumien vaikutus naisiin tulee oletettavasti vielä korostumaan ajan myötä, sillä työmarkkinoiden muutosten vaikutukset tuntuvat kotitalouksissa enenevässä määrin ja julkisten menojen leikkaukset vaikuttavat yleisiin palveluihin ja samalla kaikkiin niihin naisiin, jotka työskentelevät näiden palveluiden piirissä ja käyttävät niitä. Säästötoimilla on merkittävä ja kielteinen vaikutus määrättyihin naisryhmiin, jotka ovat useammalla tavalla heikossa asemassa: nuoret ja iäkkäät, maahanmuuttajat ja etniset vähemmistöt, alhaisen koulutustason omaavat, lyhyillä työsopimuksilla palkatut, yksinhuoltajaäidit, maaseudun naiset, yli 45-vuotiaat, vammaiset naiset ja lapsen syntymän jälkeen työmarkkinoille palaavat naiset. Budjettileikkaukset kohdistuvat suhteettoman suuressa määrin naisiin työpaikkojen menetyksen ja julkisten palvelujen vähentämisen johdosta. On olemassa näyttöä epävarmojen työolosuhteiden lisääntymisestä, syrjinnän lisääntymisestä työmarkkinoilla ja siitä johtuvasta siirtymisestä epäviralliseen työhön, köyhyystason noususta, palvelujen saatavuuden huononemisesta sekä

perheväkivallan lisääntymisestä ja siihen liittyvien välttämättömien tukipalvelujen leikkauksista.¹

Eurooppa 2020 -strategian tueksi on perustettu [seitsemän EU-lippulaivahanketta](#), joiden tarkoituksena on toimia edistyksen katalysaattorina kullakin aihealueella.

Jokainen lippulaivahanke tuo esiin erityisehdotuksia ja välineitä, joita tulisi toteuttaa kymmenen vuoden sisällä Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamiseksi. Nämä seitsemän hanketta ovat:

- **Innovaatiounioni:** Parannetaan tutkimuksen ja innovoinnin reunaehtoja ja rahoituksensaantia, jotta voidaan vahvistaa innovaatioketjua ja nostaa investoinnin tasoa koko unionialueella.
- **Nuoret liikkeellä:** Parannetaan koulutusjärjestelmien tuloksia ja vahvistetaan eurooppalaisten korkea-asteen oppilaitosten kansainvälistä houkuttelevuutta.
- **Eurooppalainen digitaalistrategia:** Vauhditetaan nopeiden Internet-yhteyksien leviämistä ja edistetään kotitalouksien ja yritysten pääsyä nauttimaan digitaalisista sisämarkkinoiden eduista.
- **Resurssitehokas Eurooppa:** Autetaan talouskasvun irtautumista resurssien käytöstä siirtymällä vähähiiliseen talouteen, lisäämällä uusiutuvien energianlähteiden käyttöä, uudistamalla liikenteen alaa ja edistämällä energiatehokkuutta.
- **Globalisaation aikakauden teollisuuspolitiikka:** Parannetaan liiketoimintaympäristöä etenkin pk-yritysten osalta ja tuetaan vahvan ja kestävä, maailmanlaajuisen kilpailuun kykenevän teollisen perustan kehittymistä.
- **Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma:** Uudistetaan työmarkkinoita helpottamalla työvoiman liikkuvuutta ja auttamalla ihmisiä kehittämään osaamistaan koko elämänsä ajan, jotta voitaisiin lisätä osallistumista työmarkkinoille ja saada työvoiman kysyntä ja tarjonta vastaamaan toisiaan.
- **Euroopan köyhydentorjuntafoorumi:** Varmistetaan sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus niin, että kasvun ja työllisyyden edut jakaantuvat laajalle ja että köyhyydessä elävät ja sosiaalisesti syrjäytyneet voivat elää ihmisarvoista elämää ja osallistua aktiivisesti yhteiskuntaan.

Edistyksen seuranta ja jäsenvaltioiden aktiivisen osallistumisen varmistaminen ovat strategian keskeisiä tekijöitä. Ne toteutetaan [EU-ohjausjakson](#) avulla, joka on vuosittainen makrotalouden, julkisen talouden ja rakennepolitiikan koordinoinnin jakso. Se kattaa kolme (oletettavasti toisiaan tukevaa) pilaria: *temaattinen koordinointi* (mm. työllisyyden, sosiaalisen osallisuuden ja koulutuksen aloilla Eurooppa 2020 -strategian puitteissa), *makrotalouden valvonta* ja *julkisen talouden valvonta* vakaus- ja kasvusopimuksen puitteissa.

On kuitenkin selvää, että näistä toinen ja kolmas pilari nousevat esiin hallitsevina. Eurooppa 2020 -strategia ja mainitut kolme pilaria pannaan täytäntöön kansallisella tasolla kahden rinnakkaisen vuotuisen kertomuksen välityksellä. Kertomukset esitetään komissiolle

¹ Katso naisten eurooppalaisen eturyhmän englanninkielinen yhteisjulkaisu "The price of austerity, the impact on women's rights and gender equality in Europe" (suom. Säästötoimien hinta – vaikutus naisten oikeuksiin ja sukupuolten tasa-arvoon Euroopassa), 2012. Katso myös naisten eurooppalaisen eturyhmän englanninkielinen video säästötoimien vaikutuksesta naisiin Euroopassa: <https://www.youtube.com/watch?v=eulp9VdKzFk>.

samanaikaisesti huhtikuussa. Ensimmäinen pilari toteutetaan kansallisten uudistusohjelmien puitteissa, jotka perustuvat niin sanottuihin [yhdennettyihin suuntaviivoihin](#), jotka pyrkivät auttamaan jäsenvaltioita muuntamaan Eurooppa 2020 -strategian yleistavoitteet kansallisiksi toimintalinjoiksi. [Vakaus- ja lähentymisohjelmat](#) puolestaan tarkkailevat toista ja kolmatta pilaria eli makrotalouden ja julkisen talouden valvontaa.

EU-ohjausjakson vuosittainen aikataulu sisältää seuraavat tärkeät vaiheet ja tekijät:

MILLOIN?	EUROOPPA 2020 (temaattinen seuranta)	VAKAUS- JA KASVUSOPIMUS & MAKROTALouden EPÄTASAPAINOA KOSKEVA MENETTELY (makrotalouden ja julkisen talouden valvonta)
Marraskuu	Vuotuinen kasvuselvitys	
		Kertomus varoituksesta
Huhtikuu	Kansalliset uudistusohjelmat	Vakaus- / lähentymiskertomukset
Kesäkuu/heinäkuu	Maakohtaiset suositukset	
Lokakuu		Arvio euroalueen talousarviosta

1. Vuotuinen kasvuselvitys

Tämä on vuosittainen Euroopan komission laatima asiakirja, jonka komissio julkaisee marraskuussa. Se käynnistää vuotuisen EU-ohjausjakson esittämällä laajat EU:n kattavat taloudelliset painopistealueet tulevalle vuodelle ja Eurooppa 2020 -strategialle sekä pyytämällä jäsenvaltioita ottamaan nämä huomioon kansallisia uudistusohjelmia laatiessaan (katso jäljempänä). Viimeisen kahden vuoden aikana vuotuinen kasvuselvitys on käsittänyt samat viisi pääasiallista painopistettä:

1. jatkaa eriytettyä, kasvua edistävää julkisen talouden vakauttamista
2. palauttaa talouden luotottaminen
3. edistää nykyistä ja tulevaa kasvua ja kilpailukykyä
4. puuttua työttömyyteen ja kriisin sosiaalisiin seurauksiin
5. nykyaikaistaa julkishallintoa.

Ministerineuvosto ja sen kokoonpanot keskustelevat vuotuisen kasvuselvityksen painopistealueista ennen maaliskuussa pidettävää Eurooppa-neuvoston kokousta ja asettavat painopisteet kansallisille talous- ja talousarviopäätöksille. [Yhteisen työllisyysraportin](#) luonnos, joka liitetään vuotuisen kasvuselvitykseen, arvioi EU:n yhteiskunnallista ja työllisyystilannetta. Edistymistä köyhyyden vähentämisen tavoitteessa seurataan ainoastaan yhteisen työllisyysraportin avulla, ja sen ylivoimaisena painopisteenä on työllisyys. Tällä hetkellä Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden seurantaan ei ole vuotuista seurantakertomusta – tämä hyvä käytäntö on hylätty viimeisen kahden vuoden aikana.

2. [Makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely](#)

Kyseessä on rinnakkaisvalvontamekanismi, joka toimii vakaus- ja kasvusopimuksen rinnalla ja joka keskittyy voimakkaasti kilpailukyyn edistämiseen. Menettelyssä on sekä

ennaltaehkäisevä että korjaava osio. Sen yhteyteen on luotu ennakkovaroitusjärjestelmä, joka perustuu useista indikaattoreista muodostuvaan tulostauluun. Kyseiset indikaattorit kattavat kaikki pääasialliset makrotalouden epätasapainon lähteet (mm. BKT, ulkomaanvelka, kaupan epätasapaino sekä myös työvoiman tuottavuus ja yksikkökustannukset). Tulostaulu julkaistaan marraskuussa osana varoitusjärjestelmäkertomusta, joka käynnistää varoitusjärjestelmäraportin vuosikierron, ja se on myös yksi maakohtaiset suositukset käynnistävistä tekijöistä (katso jäljempänä). Komissio ja asianomaiset maat suorittavat tämän jälkeen perusteelliset arvioinnit. Viime vuonna komissio lisäsi kyseiseen varoitusjärjestelmään eräitä sosiaalisia indikaattoreita (pitkäaikaistyöttömyys, NEET (ihmiset, jotka eivät ole työelämässä, koulutuksessa tai työharjoittelussa), köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevat ihmiset), mutta tämän vaikutukset jäävät myöhemmin nähtäviksi.

3. Kansalliset uudistusohjelmat

Kyseessä ovat jäsenvaltioiden vuosittaiset huhtikuussa valmistamat kertomukset, jotka kuvaavat sitä, miten vuoteen 2020 mennessä saavutettavat viisi perimmäistä EU-tavoitetta muunnettuna kansallisiksi tavoitteiksi on pantu täytäntöön, ottaen samalla huomioon vuotuisessa kasvuselvityksessä asetetut keskeiset toimintatavoitteet. Kasvavassa määrin näiden kertomusten päävaatimuksena on kuvata sitä, miten komission antamia maakohtaisia suosituksia toteutetaan, ja vastata komission arviointiin maakohtaisten suositusten täytäntöönpanosta (esitetty vuotuisen kasvuselvityksen liitteenä). Niin kutsuttujen "Troikka-maiden" hallituksia ei ole toistaiseksi vaadittu esittämään kansallisia uudistusohjelmia, mutta täyttääkseen jatkossakin omat yhteisymmärryspöytäkirjaan liittyvät vaatimuksensa, ne lähettävät Euroopan komissiolle viiden perimmäisen Eurooppa 2020 -strategian tavoitteen saavuttamista koskevan kirjeen. Kansallisissa uudistusohjelmissa kuvailtujen toimenpiteiden pitäisi vastata kansallisia tavoitteita, ja niiden pitäisi olla konkreettisia, korostaa kiireellisyyttä ja selventää taloudellisia seurauksia. Kunkin vuoden kansallisen uudistusohjelman tulisi perustua edellisvuoden ohjelmaan ja korostaa maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa. Kansallisen uudistusohjelman rakenne on määritelty Euroopan komission jäsenvaltioille toimittamassa [ohjeessa](#), ja sitä käytetään ohjelman valmistelussa ja kahdenvälisissä keskusteluissa.

4. Vakaus- / lähentymisohjelmat

Euroalueen jäsenvaltiot esittävät **vakausohjelmansa** ja euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot puolestaan **lähentymisohjelmansa** – samanaikaisesti kansallisten uudistusohjelmien kanssa. Ohjelmien tärkein tehtävä on auttaa komissiota arvioimaan, pysyttelevätkö jäsenvaltiot EU:n asettamissa budjettisäännöissä. Tämä "ennaltaehkäiseväksi" kutsuttu osio asettaa keskipitkän aikavälin tavoitteita ja vaatii julkiselta taloudelta pitkän aikavälin kestävyttä. Nykytilanteessa tämä on lähinnä merkinnyt keskittymistä julkisen talouden alijäämän ja velan supistamiseen vakauttamis- ja säästötoimenpiteiden avulla. Niin kutsuttu "korjaava" osio käsittää liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn, jonka avulla komission on mahdollista panna täytäntöön toimia yli kolme prosenttia suhteessa BKT:hen olevien alijäämien tai yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen olevan julkisen velan korjaamiseksi. Näiden korjaustoimien noudattamatta jättäminen saattaa johtaa eurovyöhykkeellä seuraamusten määräämiseen tai mahdolliseen koheesiorahaston (eli rakennerahaston) tukien keskeyttämiseen kaikkien maiden osalta, kunnes alijäämä korjataan. Valvontamekanismien velvoittava luonne ja niihin liittyvä

seuraamusten ja EU-varojen menettämisen uhka ovat herättäneet syvää kansallisten hallitusten talousarvioiden valvonnan demokraattisuuteen liittyvää huolta.

5. Maakohtaiset suositukset

Komission jokaiselle maalle EU-ohjausjakson yhteydessä antamat suositukset perustuvat jäsenvaltioiden edellisvuoden taloudellisen ja sosiaalisen suorituskyvyn tarkasteluun sekä arvioon siitä, kuinka pitkälle maat ovat edistyneet EU:n laajuisten, vuotuisessa kasvuselvityksessä määriteltyjen prioriteettien saavuttamisessa. Suositukset laaditaan sen jälkeen, kun perusteellinen arvio edistymisestä edellisvuoden maakohtaisten suositusten saavuttamisessa sekä yksityiskohtaiset analyysit kansallisista uudistusohjelmista ja vakaus- ja lähentymisohjelmista on tehty. Suositukset ovat konkreettisia, kohdennettuja ja mitattavissa olevia, ja ne keskittyvät sellaisiin tavoitteisiin, jotka voidaan realistisesti saavuttaa seuraavan 12–18 kuukauden aikana. Koska maiden kohtaamat haasteet eroavat toisistaan, suosituksissa rääätälöidään vuotuisen kasvuselvityksen painopisteet kunkin jäsenvaltion tilanne huomioon ottaen. Vuonna 2013 vuotuisen kasvuselvityksen liitteenä oli [komission yksiköiden valmisteluasiakirja](#), jossa arvioitiin edellisten maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa.

Maakohtaisista suosituksista keskustellaan neuvoston kokoonpanoissa ennen kuin valtion- tai hallitusten päämiehet käsittelevät ja vahvistavat ne Eurooppa-neuvostossa kesäkuussa. Niiden lopullinen hyväksyminen heinäkuussa saattaa EU-ohjausjakson päätökseen. Euroopan komissio, joka tiedottaa neuvostolle tuloksista läpi vuoden, seuraa maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa tiiviisti ja jatkuvaluonteisesti. Marraskuussa 2013 vuotuisen kasvuselvityksen raporttiin liitettiin arvio maakohtaisten suositusten täytäntöönpanosta. Se tarjoaa runsaasti tietoa suosituksista ja sisältää myös niiden perustelut. Kansallisen uudistusohjelman ohje priorisoi maakohtaisten suositusten täytäntöönpanon seurannan näissä raporteissa, ja se sisältää [liitteen](#), jonka nimenomaisena tarkoituksena on helpottaa tätä analyysia.

Yleisen sukupuolten tasa-arvoon liittyvän tavoitteen puuttuessa ei ole yllättävää, että sukupuolten tasa-arvonäkökohdat puuttuvat maakohtaisista suosituksista. Sukupuolineutraalit käsitteet, kuten "kotitalouden toinen tulonsaaja", "pienituloiset henkilöt", "pienipalkkaiset henkilöt", "köyhyysaste" ja "haavoittuvat ryhmät", peittävät alleen sukupuolten epätasa-arvon, joka löytyy näiden käsitteiden taustalta ja joka kohdistuu suhteettomassa määrin naisiin. Silloin kun sukupuolikysymyksiä käsitellään maakohtaisissa suosituksissa, niissä keskitytään yleensä vain 'naisten ongelmiksi' koettuihin kysymyksiin, kuten esimerkiksi naisten työmarkkinoille osallistumista tukevien hoitopalvelujen lisäämiseen. Tällä tavoin ei onnistuta saamaan aikaan sellaista yhteiskunnan muutosta, jonka tuloksena naisilla ja miehillä olisi yhdenvertainen rooli tulonsaajina ja huoltajina.

6. Euroalueen talousarviotarkistus

Vuodesta 2013 alkaen euroalueen jäsenmaita on koskenut uusi vaatimus esittää kansalliset talousarvionsa valvonnanalaiseksi lokakuun 15. päivänä, jotta olisi mahdollista nähdä, kuinka pitkälle maakohtaiset sopimukset on pantu täytäntöön, etenkin makrotalouden alalla. Tämä nk. "Two-Pack" -uudistuspaketti, joka astui voimaan 30. toukokuuta 2013, vahvistaa monenvälisen taloudellisen koordinoinnin/julkistalouden valvonnan rakennetta asettamalla vaatimuksen yhteisestä aikataulusta ja budjettisäännöistä euroalueen jäsenvaltioille. Vakaus-

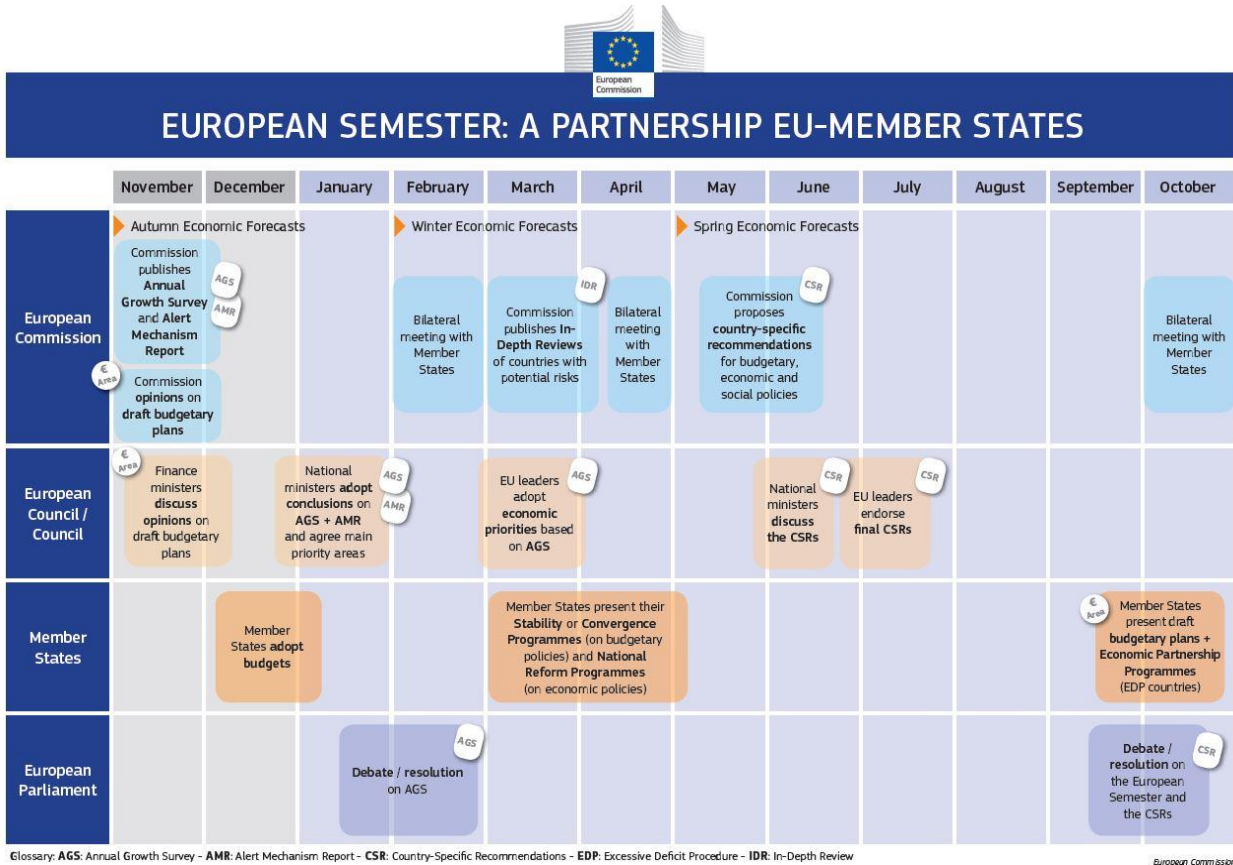
ja kasvusopimukseen liittyvien velvollisuuksien noudattamatta jättämisen tapauksissa komissio voi vaatia kansallisia hallituksia tarkistamaan talousarvionsa. Koska budjettien koordinointi sattuu vuoden jälkimmäiselle puoliskolle (heinäkuusta joulukuuhun), se tarjoaa tärkeän lähtökohdan vuotuisen kasvuselvitykseen ja maakohtaisiin suosituksiin liittyville viesteille.

EU-ohjausjakso etenee pääpiirteissään seuraavasti:

- **Marraskuussa** komissio esittelee vuotuisen kasvuselvityksensä, jossa tarkastellaan toteutusta ja asetetaan EU:n keskeiset kasvua ja työpaikkojen luomista vauhdittavat toimintatavoitteet tulevalle vuodelle. Komissio toimittaa myös kertomuksen varoitusmekanismista, jossa käsitellään makrotalouden epätasapainoa.
- **Marras-/joulukuussa** neuvoston eri kokoonpanot (yleiset asiat, kilpailukyky, ympäristö, oikeus, työllisyys ja sosiaaliasiat, talous- ja rahoitusasiat) esittelevät vuotuisen kasvuselvitykseen liittyvät panoksensa.
- **Marras-/joulukuussa** komissio antaa alustavan ohjeistuksen kansallisten uudistusohjelmien valmisteluun.
- **Joulu-/tammikuussa** Eurooppa-neuvosto ja Euroopan parlamentti käsittelevät vuotuista kasvuselvitystä.
- **Helmikuussa** komissio pitää kahdenvälisiä kokouksia jäsenvaltioiden kanssa. Niissä käsitellään siihenastisia ja suunniteltuja toimia maakohtaisten suositusten toteuttamiseksi, samalla valmistautuen kansallisiin uudistusohjelmiin ja vakaus- ja lähentymisohjelmiin.
- **Helmi-/maaliskuussa** neuvoston eri kokoonpanot (yleiset asiat, kilpailukyky, ympäristö, oikeus, työllisyys ja sosiaaliasiat, talous- ja rahoitusasiat) esittelevät vuotuisen kasvuselvitykseen liittyvät panoksensa.
- **Maaliskuussa** EU:n valtion- ja hallitusten päämiehet (Eurooppa-neuvosto) antavat ohjeita kansallisia politiikkoja varten vuotuisen kasvuselvityksen pohjalta.
- **Huhtikuussa** komissio pitää kahdenvälisiä kokouksia jäsenvaltioiden kanssa. Niissä käsitellään nykytilannetta ja avoinna olevia maakohtaisia kysymyksiä.
- **15. huhtikuuta** jäsenvaltiot esittävät vakaus- tai lähentymisohjelmansa sekä kansalliset uudistusohjelmansa, joiden yhteydessä maat selvittävät, miten tavoitteet tullaan saavuttamaan, mitä kansallisia toimintalinjoja tullaan toteuttamaan ja miten EU:n ohjaus on otettu huomioon.
- **Toukokuussa** talous- ja rahoitusasioiden neuvosto suorittaa perusteelliset arviot, jotka perustuvat makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn.
- **Toukokuussa** komissio arvioi kansalliset uudistusohjelmat ja vakaus- ja lähentymisohjelmat.
- **Kesäkuussa** komissio esittää maakohtaisia suosituksia tarpeen mukaan jokaiselle jäsenvaltiolle. Useat neuvoston kokoonpanot (työllisyys ja sosiaaliasiat, talous- ja rahoitusasiat, yleiset asiat) käsittelevät ja hyväksyvät komission suositukset.
- **Kesäkuussa** Eurooppa-neuvosto hyväksyy maakohtaiset suositukset.
- **Heinäkuussa** talous- ja rahoitusasioiden neuvosto hyväksyy maakohtaiset suositukset muodollisesti.
- **Lokakuussa** euroalueen maiden hallitukset esittävät talousarvioesityksen Euroopan komissiolle.

- **Loka-/marraskuussa** komissio pitää kahdenvälisiä kokouksia jäsenvaltioiden kanssa. Niissä käsitellään siihenastisia ja suunniteltuja toimia maakohtaisten suositusten toteuttamiseksi.

EU-ohjausjakso yhdellä silmäyksellä:

Väliarvio toteutetaan vuonna 2015, viisi vuotta Eurooppa 2020 -strategian hyväksymisen jälkeen ja viisi vuotta ennen sen loppuun saattamista.

Väliarviossa tarkastellaan siihen mennessä saavutettua edistystä kohti tavoitteita sekä strategian toimimista ja sen koordinoitumista eli EU-ohjausjaksoa. Se on erinomainen tilaisuus saada ääni kuuluviin siitä, mikä toimii ja mikä ei, sekä mitä muutoksia tulisi tehdä ja miten. Vuoden 2014 alussa Euroopan komissio antoi [arvioivan tiedonannon](#), jossa tarkasteltiin vallitsevaa tilannetta ja määriteltiin perusteet toukokuussa 2014 käynnistetyille [julkiselle kuulemiselle](#). Kuulemiseen voi osallistua 31. lokakuuta 2014 asti, ja siihen voi vastata täyttämällä kyselylomakkeen, joka on saatavilla edellä olevasta linkistä. Vastauksen yhteydessä voi toimittaa myös kannanoton. Kaikki vastaukset julkaistaan Euroopan komission verkkosivuilla.

[\[Home\]](#)

3. Yleisiä vinkkejä osallistumiseen

Ottakaa selvää, kuka vastaa EU-ohjausjaksosta maassanne

Edellisvuosien kokemuksen ja jäsentemme palautteen perusteella kansalliset uudistusohjelmat laatii usein talous- tai valtiovarainministeriö tai pääministerin kanslia. Muut ministeriöt esimerkiksi työllisyys- ja sosiaaliasioiden, ympäristön ja oikeuden aloilla osallistuvat prosessiin vaihtelevassa määrin maasta riippuen. Helpoin tapa varmistua siitä, kuka on vastuussa, on ottaa yhteyttä joko niihin hallituksen edustajiin, joiden kanssa normaalisti olette yhteydessä, tai sosiaalisen suojelun komitean edustajaan taikka maanne EU-ohjausjaksoon erikoistuneeseen virkamieheen. Näistä viimeksi mainittu työskentelee komission edustustossa kotivaltiossanne, ja hänen erityinen roolinsa on antaa tietoja ja palautetta ohjausjakson täytäntöön panemisesta. Katso liite 2 - *Keneen ottaa yhteyttä*.

Pyytäkää, että teidät kutsutaan mukaan sidosryhmiä osallistaviin prosesseihin

Lähetäkää kirje tai sähköposti asianmukaisille yhteyshenkilöille ja kysykää, millainen prosessi on kehitteillä sidosryhmien Eurooppa 2020 -prosessiin osallistamiseksi. Kysykää, missä muodossa osallistaminen tapahtuu, onko teillä mahdollisuus esittää kommenttinne kansallisen uudistusohjelman luonnoksesta tai lähettää erillistä palautetta ja millä muilla tavoin on mahdollista osallistua. Korostakaa hallituksen vastuuta varmistaa, että kuulemisprosessi ja siihen osallistuminen on merkityksellistä, oikein ajoitettua ja jäsenneilyä. Euroopan unionin asiakirjoista löytyy hyödyllisiä sidosryhmien osallistumista tukevia viitteitä. Yleisenä tavoitteena ei ole vain yksittäisiin kuulemisiin osallistuminen, vaan perustan luominen sellaiselle vahvalle ja järjestelmälliselle vuoropuhelulle, jossa sidosryhmien edustajat tapaavat säännöllisesti hallituksen edustajia keskustellakseen Eurooppa 2020 -strategian edistymisestä ja jossa ne antavat konkreettisen panoksensa, ehdottavat uusia toimia sekä osallistuvat strategian toteuttamiseen.

Vuoden 2014 tammikuussa Belgian köyhyydentorjuntafoorumi järjesti tärkeän vertaisarvioinnin, joka kattaa hyödyllisen Belgian foorumin esittelyn ja arvioinnin. Se on nostettu esiin lupaavana käytäntönä sidosryhmien, mm. köyhyydessä elävien ihmisten, EU-ohjausjaksoon ja Eurooppa 2020 -prosessiin osallistumisen edistämiseksi. EAPN ja sen belgialainen jäsenverkosto BAPN olivat mukana vertaisarvioinnissa. Siihen liittyvä taustaineisto löytyy [täältä](#).

Laatikkaa tiedotteita ja muodostakaa yhteinen kanta

Jos teillä on mahdollisuus lausunnon tai vastauksen antamiseen, on tärkeää, että käynnistätte keskustelun omassa järjestössänne ja yhteistyökumppaneidenne välillä (katso jäljempänä kohta *Alliance*), analysoiden kansallista tilannettanne ja muodostaen yhteisen kantanne yhteistyössä. Tämä tarkoittaa tilanneselostusten laatimista sisällön ja prosessien osalta (ja tämän työkalupakin käyttämistä kokonaisuudessaan tai osittain), ja sen varmistamista, että kaikki osalliset tietävät, mistä tunnistaa hyödylliset tehtävät ja osallistumismahdollisuudet, ja että he ymmärtävät ne keskeiset viestit, joita pyritte yhdessä viemään eteenpäin. Tilaisuuksien järjestäminen valmiuksien kehittämiseksi saattaa olla hyvinkin kannattavaa. Tämä tulisi aloittaa analysoimalla maanne tämänhetkistä sosiaalista, taloudellista, ympäristöön ja tasavertaisuuteen liittyvää tilannetta, tarkastelemalla tärkeimpiä suuntauksia ja poliittisten päätösten vaikutuksia sekä pyrkimällä yksimielisyyteen sellaisten tärkeiden poliittisten muutosten kohdalla, joiden koette olevan välttämättömiä. Näin teidän on mahdollista tuoda lisäarvoa toimiinne ja osallistaa kaikki yhteistyökumppanne johdonmukaisesti tehtävään. Teidän kannattaa myös harkita esimerkiksi naisten, köyhyydessä elävien ihmisten, nuorten, iäkkäiden ja muiden sellaisten sidosryhmien suoraa osallistamista, joita poliitikot erityisesti koskettavat.

EAPN Ranska on myötävaikuttanut kansallisen neuvostonsa mielipiteeseen taistelusta köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä vastaan ja tämä panos on liitetty kokonaisuudessaan kansalliseen uudistusohjelmaan. Lisätietoja antaa [Jeanne Dietrich](#).

Antakaa panoksenne: tehokkaiden viestien muotoilu

Aloittamalla yllä mainitusta analyysistä ja yhteisen kannan kehittämistä, selvittää poliittisten ehdotusten, mukaan lukien kansallisten uudistusohjelmien tms. tärkeimmät heikkoudet, ja verratkaa niitä tekemäänne luetteloon vaatimuksista, joiden katsotte olevan keskeisen tärkeitä. Valmistellessanne kantaanne, tarkastelkaa maanne edellisen vuoden kansallista uudistusohjelmaa ja maakohtaisia suosituksia sekä vakaus- ja lähentymisohjelmia, ja tutkikaa missä määrin näillä on ollut vaikutusta nykyiseen kansalliseen uudistusohjelmaan ja maakohtaisiin suosituksiin. Sosiaalialan järjestöjen on hyvä ottaa huomioon myös [kansallinen sosiaalialan kertomus](#), jonka tarkoituksena on tarjota perusta/lisätietoa yhteiskunnallisesta raportoinnista. Tästä saattaa olla apua keskeisimpien viestienne laatimisessa, joskin viime kädessä jokaisen maan kansallinen tilanne on erilainen. Kannattaa myös huomioida komission arvio maakohtaisten suositusten täytäntöönpanosta, joka on vuotuisen kasvusuosituksen liitteenä (katso [täältä](#)), sekä Semester Alliancen analyysi ja varjusuositukset aiheesta (katso [täältä](#)). Koska aikaa on vähän, on mahdollista, että teille ei lähetetä kommentoitavaksi asiakirjaa, vaan saatte vain mahdollisuuden antaa kirjallisen tai suullisen panoksenne näkemättä tekstin luonnosta. On tärkeää, että olette valmiina niiden keskeisten viestien välittämiseen, jotka olette muovannut analysoimalla tärkeimpiä suuntauksia. Joskus muutamalla ratkaisevan tärkeällä huomiolla on suurempi vaikutus kuin pitkällä listalla vaatimuksia. Vaikka teille lähetettäisiinkin asiakirjan luonnos, vastausaika on yleensä hyvin lyhyt. Etukäteen muokatut keskeiset viestit auttavat panoksen antamisessa, kun määrääjat ovat tiukat.

CARITAS Europa on kehittänyt vuodesta 2007 alkaen yhdessä jäsentensä kanssa vaihtoehtoisen kansallisia uudistusohjelmia koskevan varjoraportin. Viimeisessä, eli vuoden 2013 versiossa (vuoden 2014 versio on tekeillä), 23 kansallista Caritas-järjestöä tuotti maakohtaiset yhteenvedot, jotka vastasivat rakenteeltaan kansallisia uudistusohjelmia. Järjestöt myös esittivät kannanottonsa ja suosituksensa viimeaikaisista kehityssuuntauksista, politiikan linjojen kehityksestä sekä haasteista tavoitteiden saavuttamisessa kahdella ydinalalla, joita ovat työllisyys ja köyhyyden vähentäminen. Raportin löydät [täältä](#).

Naisten eurooppalainen eturyhmä esitti vaihtoehtoiset suositukset julkaisussaan [Ticking Clocks](#) (suom. tikittävät kellot), jossa hahmotellaan sukupuolten tasa-arvokysymystä yleisesti ja annetaan erityisiä suosituksia muutamille jäsenvaltioille. Huomioiden sitkeästi esiintyvät sukupuolierot palkan, eläkkeiden ja köyhyyden suhteen, naisten eurooppalainen eturyhmä vaatii sellaisia maakohtaisia suosituksia, jotka puuttuvat kaikissa jäsenvaltioissa edelleen vallitsevaan sukupuolten rakenteelliseen epätasa-arvoon.

Käykää läpi maanne maakohtaiset suositukset

On selvää, että maakohtaisilla suosituksilla on nykyään entistä suurempi merkitys, sillä ne vaikuttavat kansallisen politiikan keskeisiin tavoitteisiin ja niitä seuraaviin budjetti- ja julkisen talouden prioriteetteihin ja päätöksiin. Tutkikaa Euroopan komission maallenne antamia maakohtaisia suosituksia ja tuokaa esiin niissä esiintyvät puutteet ja mahdollisesti vaaralliset toimintalinjat. Tuokaa esiin myös positiiviset osatekijät. Valmistelkaa kommenttinne

maakohtaisten suositusten täytäntöönpanosta, laatikaa vaihtoehtoisia suosituksia ja osana panostanne EU-ohjausjaksoon, lähettäkää ehdotuksenne hallituksellenne. Lähettäkää ne myös komissiolle (asiasta vastaaville virkamiehille, esim. Desk Officer ja Policy Officer) ja komission kanssa työskenteleville riippumattomille asiantuntijoille mm. sosiaalisen suojelun ja osallisuuden aloilla sekä uusille EU-ohjausjakson erityisasiantuntijoille (European Semester Officer). Kaikki tarpeelliset tiedot löytyvät jäljempänä kohdasta *Keneen ottaa yhteyttä*. **Lähettäkää myös Allianceselle kopiot panoksistanne - millä tahansa kielellä.**

Euroopan köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto on seurannut ja arvioinut maakohtaisia suosituksia jäsentensä kanssa vuodesta 2012. Vuosittaisissa raporteissa EAPN:n kansalliset verkostot ja eurooppalaiset järjestöt nostavat esiin myönteisiä ja kielteisiä tekijöitä komission laatimissa maakohtaisissa suosituksissa, esittävät oleellisia huomioita niiden käytännön toteutettavuudesta ja ehdottavat vaihtoehtoisia suosituksia, jotka vastaavat vallitsevia kansallisia olosuhteita ja joiden avulla pystyttäisiin taistelemaan köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä vastaan sekä saavuttamaan köyhyyteen liittyvä tavoite. Voit lukea raportit vuosilta [2012](#), [2013](#), [2014](#) verkossa tai ottaa yhteyttä EAPN:n politiikan koordinaattori [Sian Jonesiin](#) (EAPN Policy Coordinator). CSR Alliance, väliaikainen maakohtaisia suosituksia käsittelevä ryhmä, on myös koonnut yhteisiä ehdotuksia laajemmalla joukolta järjestöjä (ammattiliitot, kansalaisjärjestöt, ympäristö- ja oikeuksia valvovat järjestöt) vuosina 2012 ja 2013. Katso [täältä](#).

Muodostakaa yhteistyöliittoumia

Viime vuosien kokemuksen perusteella sidosryhmien osallisuudesta voidaan todeta, että useimmissa maissa on edelleen paljon toivomisen varaa. Tämänhetkisessä kielteisessä kontekstissa on vaikeaa edetä tavoitteiden saavuttamisessa, jos yhteinen ääni puuttuu. On tärkeää pyrkiä rakentamaan sellaisia vahvoja yhteistyön liittoumia, joissa tuodaan yhteen yhteiset arvot ja huolenaiheet omaavat järjestöt, esimerkiksi ammattiliitot ja muut kansalaisjärjestöt (sosiaaliala, ympäristö ja tasavertaisuus, naisten järjestöt mukaan lukien), ja näiden ohella akateeminen henkilöstö, poliitikot ja tiedotusvälineet. On luotava yhteisiä foorumeita. EU Semester Alliance perustuu juuri tähän. Yksi sen keskeisistä voimavaroista ja liittolaisista muodostuu esimerkiksi sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta käsittelevistä riippumattomista asiantuntijoista, jotka ovat vastuussa kansallisten uudistusohjelmien ja kansallisten sosiaalialan raporttien tarkistamisesta ja jotka voivat tehdä maakohtaisiin suosituksiin liittyviä ehdotuksia. On tärkeää pyrkiä luomaan jatkuvaluontoisempaa vuoropuhelua heidän kanssaan. Jos mahdollista, pyrkikää saamaan kansalliset parlamentit osallistumaan, sillä aikaisempina vuosina parlamenttien osallistuminen on ollut vähäistä, ja osallistakaa myös Euroopan parlamentin jäsenenne. Yhteisten viestien kehittäminen näin monenlaisten järjestöjen kesken saattaa alkuun olla hankalaa, mutta ponnistelu tehokkaamman mobilisaation ja suurempien vaikutusten puolesta on vaivan arvoista. Yksi tapa tämän toteuttamiseksi on antaa jokaisen sektorin ensin muodostaa omat ehdotuksensa, ja sitten keskustella niistä ja sopia yhdessä tarpeellisista kompromisseista siltä osin kuin tavoitteet ja ehdotukset vaikuttavat heikentävän toisiaan tai olevan ristiriidassa keskenään.

EAPN Belgia on perustanut Eurooppa 2020 -työryhmän, joka kokoontuu kuukausittain keskustelemaan siitä, mikä on uutta Euroopan tasolla ja miten belgialaisiin toimintalinjoihin on mahdollista vaikuttaa. Ryhmään kuuluu edustajia alueellisista verkostoista ja ruohonjuuritason yhdistyksistä, mukaan lukien noin 20 köyhyydessä elävää ihmistä. Belgiassa toimii lisäksi sosiaalisen integraation julkishallinnon järjestämä Belgian köyhyyden torjunnan

Eurooppa 2020 -foorumi, joka kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa ja joka muodostaa virallisen vuoropuhelun foorumin ja Belgian köyhyyden torjunnan toimilinjojen seurannan, etenkin Eurooppa 2020 -strategian puitteissa. Näihin kokouksiin osallistuu useita kansalaisjärjestöjä, mukaan luettuna vahva EAPN Belgian (BAPN) delegaatio (+/- 12 jäsentä). Lisätietoja antaa [Elke Vandermeerschen](#).

Semester Alliance järjesti Brysselissä 6. kesäkuuta 2014 yhden päivän mittaisen valmiuksien kehittämisen työpajan 35:lle Alliancen jäsenelle. Työpajalla oli kolme tavoitetta: 1) vahvistaa Eurooppa 2020 -strategian ja EU-ohjausjakson tuntemusta ja lisätä niihin osallistumisen tehokkuutta, 2) lisätä jäsenten valmiuksia tehokkaiden, monialaisten liittoumien luomiseen etenkin kansallisella tasolla ja 3) lisätä osallistumista ja omistajuuden tunnetta Semester Alliancessa. Työpaja oli hyvin vuorovaikutteinen. Siihen sisältyi esitelmää ja keskustelua, joihin Euroopan komissio osallistui, käytännön seminaareja, kansallisen tason osallisuuden oppimista koskevaa vaihtoa ja monialaiseen työskentelyyn liittyviä käytännön ryhmäharjoituksia. Lisätietoja löytyy [täältä](#).

Levittäkää viestiänne ja edistäkää julkista keskustelua

Tämänhetkinen sidosryhmien osallistamisprosessin heikkous huomioon ottaen on tärkeää, etteivät viestinne jää vain järjestönne ja hallituksenne väliseksi vuoropuheluksi. Miettikää, miten voitte tehokkaimmin välittää viestinne tärkeimmille toimijoille ja laajemman yleisön tietoisuuteen. Se voi edellyttää kirjeiden kirjoittamista sekä houkuttelevampien tapojen miettimistä viestien esittämiseen ja lähettämiseen eri kanavien ja ryhmien kautta. Yhteistyö liittoumissa (ks. edellä) on ratkaisevan tärkeää. Jos mahdollista, tiedotusvälineet (ml. sosiaalinen media) on aina hyvä saada mukaan viestinne välittämiseen laajemmalle yleisölle, sekä lisätä tietoisuutta prosessista ja huolenaiheista.

EAPN Tanska aloitti poliittisen osallistumisensa jo vuonna 2006 sosiaalista osallisuutta koskevien, kansallisten toimintasuunnitelmiin liittyvien tietoisuutta lisäävien projektien sekä Tanskassa pidettyjen köyhyyttä käsittelevien konferenssien puitteissa. EAPN Tanska loi asianosaisten osapuolten verkoston, jonka laajentumista ja toimien tehostumista edesauttoi Euroopan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan teemavuosi 2010. Tällä hetkellä EAPN DK edustaa kansalaisyhteiskuntaa hallituksen Eurooppa 2020 -strategian neuvottelukunnassa, johon kuuluu 30 edustajaa. Neuvottelukunnalle lähetetään luonnos kansallisista uudistusohjelmista ja maakohtaisista suosituksista heti kun ne saapuvat, mikä tarjoaa neuvottelukunnalle mahdollisuuden käsitellä niitä yksityiskohtaisesti ja kommentoida kahden kuukauden kuluessa. Kritiikki otetaan huomioon. Yhteistyösuhteen luomiseen meni viisi vuotta, mutta se kannatti. Lisätietoja antaa [Per K. Larsen](#).

Älkää unohtako väliarviota

Kuten aiemmin mainittiin, vuosi 2014 tarjoaa ylimääräisen mahdollisuuden osallistua sekä vuosittaisiin Eurooppa 2020 -strategian ja EU-ohjausjakson prosesseihin että strategian väliarvioon, joka tehdään vain kerran 10-vuotisen prosessin aikana. Yhteistyöliittoumien tulisi yhteistyössä kehittää yhteisiä kantoja ja näkemyksiä väliarvion kuulemistilaisuutta varten, mikä samalla lähettäisi yhteisen viestin siitä, että on tarvetta siirtyä kohti sosiaalisempaa ja kestävämpää strategiaa. Vaikka yhteiset viestit ja vaatimukset ovatkin olennaisen tärkeitä, on myös tärkeää, että jokainen järjestö osallistuu kuulemiseen itsenäisesti. Näin ei jää epäselväksi, että vaikka viestit ovat samoja, niiden taustalta löytyy useita eri ääniä.

AIKATAULU	EU-OHJAUSJAKSOON LIITTYVÄT TAPAHTUMAT	MITÄ VOITTE TEHDÄ	VALMIS
Loka-marraskuu	Kahdenväliset kokoukset komission ja jäsenvaltioiden välillä	Kirjoittakaa hallituksellenne ja kertokaa, että käsittelette parhaillaan maakohtaisia suosituksia ja että haluatte esittää kantanne, tulla kuulluksi ja osallistua seuraavan vuoden EU-ohjausjaksoon johtavaan prosessiin. Kysykää prosessin aikataulusta ja siihen liittyvästä kuulemisesta. Jos olette jo osallistuneet prosessiin, tehkää konkreettisia, vuotuiseen kasvuselvitykseen liittyviä ehdotuksia.	
Marraskuu	Vuotuinen kasvuselvitys ja kertomus varoituskoneistista julkaistaan	Analysoikaa yhdessä eurooppalaisen edustusjärjestönne kanssa, mitä ehdotukset merkitsevät oman asiantuntemuksenne/edustuksenne alalla ja uhkaako maatanne makrotaloutta tai liiallisia alijäämiä koskeva menettely.	
Joulu-tammikuu	Neuvosto ja parlamentti käsittelevät vuotuista kasvuselvitystä	Ottakaa yhteyttä hallituksenne ja / tai ministerineuvoston edustajiin taikka EU-ohjausjaksoon erikoistuneeseen virkamieheen ja pyytäkää tarkempaa tietoa prosessista, kansallisten uudistusohjelmien valmisteluajataulusta sekä tärkeimmistä yhteyshenkilöistä. Yrittäkää saada kansallisen uudistusohjelman ohjeet hallitukseltanne. Ottakaa yhteyttä parlamentin jäseniin ja pyrkikää järjestämään tapaamisia heidän kanssaan.	
Helmikuu	Kahdenväliset kokoukset komission ja jäsenvaltioiden välillä	Maakohtaisia suosituksia koskeva yhteistyö: analyysi siitä, kuinka pitkälle suositusten toteutuksessa on	

		päästy, myönteiset ja kielteiset vaikutukset, uudet laadittavat.	
Maaliskuu	<ul style="list-style-type: none"> - Kevään Eurooppa-neuvosto - Euroopan komissio julkaisee väliarviota (2014) koskevan arvioivan tiedonannon 	Saattakaa oma palautteenne/reaktionne hallituksenne, sosiaalisen suojelun komitean edustajan, riippumattomien asiantuntijoiden, tiedotusvälineiden ja muiden sidosryhmien tietoon.	
Huhtikuu	Kahdenväliset kokoukset komission ja jäsenvaltioiden välillä	Vaatikaa myös jatkossa kansallisiin uudistusohjelmiin liittyviä sidosryhmäprosesseja ja maanne hallituksen sitoutumista siihen. Lähettäkää luonnoksia koskeva palautteenne ja tuokaa ehdotuksenne esiin tiedotusvälineiden, sosiaalisen median ja muiden kanavien kautta.	
15. huhtikuuta	Hallitukset esittävät kansalliset uudistusohjelmansa ja vakaus- ja lähentymiskertomuksensa	Kirjoittakaa hallituksellenne siinä vaiheessa, kun tiedätte, sisältyvätkö ehdotuksenne ko. ohjelmiin ja raportteihin (vai eivät) ja missä muodossa, ja pyytäkää saada osallistua myös silloin, kun komissio arvioi kansallisia uudistusohjelmia.	
Toukokuu	<ul style="list-style-type: none"> - Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto suorittaa perusteelliset arviot, jotka perustuvat makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn - Euroopan komissio arvioi kansalliset uudistusohjelmat ja vakaus- ja lähentymiskertomukset - Euroopan komissio julkaisee väliarviota (2014) koskevan julkisen kuulemisen 	Ottakaa selvää maanne maakohtaisista suosituksista ja tarkastelkaa niitä yhteistyökumppaneidenne kanssa. Arvioikaa, näkyykö panoksenne niissä, antakaa lehdistötiedote ja lähettäkää kommenttinne hallitukselle, eurooppalaiselle järjestöllenne, EU:n liittoumalle ja Euroopan komissiolle.	

Kesäkuu	Euroopan komissio esittää maakohtaiset suositukset	Tarkistakaa, vastaavatko maakohtaiset suositukset omia ehdotuksianne. Lähettäkää hallituksellenne ja komissiolle maakohtaisten suositusten luonnosta koskeva kirjallinen palautteenne, jossa vaaditte korjausten tekemistä ennen kuin suositukset hyväksytään lopullisesti heinäkuussa. Esittäkää näkemyksenne eurooppalaiselle järjestöllenne ja EU:n liittoumalle.	
Heinäkuu	Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto hyväksyy maakohtaiset suositukset virallisesti	Saattakaa eurooppalaisen järjestönne ja eurooppalaisen liittouman yhteenvetokertomus ja oma palautteenne/reaktionne hallituksenne, sosiaalisen suojelun komitean edustajan, riippumattoman asiantuntijan, tiedotusvälineiden ja muiden sidosryhmien tietoon.	
Lokakuu	- 15. lokakuuta: euroalueen hallitukset esittävät talousarvioesityksensä Euroopan komissiolle - 31. lokakuuta: Eurooppa 2020 -strategian väliarvion (2014) kuuleminen päättyy	Tarkastelkaa hallituksenne talousarvioesitystä ja selvittäkää, miten valtion menot/menojen leikkaukset tulevat vaikuttamaan omiin erityiskysymyksiinne ja huolenaiheisiinne. Vastatkaa väliarviota koskevaan kuulemiseen. Arvioikaa osallistumistanne ja pohtikaa jatkotoimia – myös entistä ennakoivampaa toimintaa. Järjestäkää ja/tai osallistukaa kansallisiin kampanjointitapahtumiin.	
Marraskuu	Vuotuinen kasvuselvitys ja kertomus varoituskoneistista liitteineen julkaistaan	Tarkastelkaa yhdessä eurooppalaisen järjestönne ja eurooppalaisen liittouman kanssa maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoa maassanne ja lähettäkää hallituksellenne ja komissiolle arvionne siitä. Lähettäkää myös konkreettisia ehdotuksia	

		uusiksi tai mukautetuiksi suosituksiksi.	
Joulukuu		Kirjatkaa muistiin alusta alkaen, millä tavalla olette osallistuneet prosessiin. Dokumentoikaa suorittamanne toimet ja se, miten ne on toteutettu. Hyödyntäkää oppimanne seuraavassa jaksossa ja laatikaa toimintasuunnitelma.	

[\[Home\]](#)

4. Keskeiset viestit ja poliittiset tehtävät

Seuraavat viestit ovat peräisin EU-ohjausjakson liittouman yhteisestä julkaisusta, joka esitettiin ETSK:n kuulemistilaisuudessa 7. huhtikuuta 2014. poliittisten tehtävien avulla nostetaan esiin EU:n asiakirjoista löytyviä hyödyllisiä toimintalinjoja aihe-alueittain.

MAKROTALouden TOIMINTALINJAT

Viestit

1. Priorisoikaa ne makrotalouden toimintalinjat, jotka tukevat sosiaalisia sekä tasa-arvoon ja ympäristöön liittyviä tavoitteita.

Suurin osa maakohtaisista suosituksista keskittyy pääasiallisesti lyhyen aikavälin julkisen talouden vakauttamisen tavoitteisiin eikä niinkään pitkän aikavälin investointeihin. Suosituksissa ei huomioida laajoja taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä etuja ja kustannuksia, eikä arvioida näiden vaikutusta tasavertaisuuteen, sukupuolten tasa-arvoon mukaan lukien. Ehdotettujen julkisen talouden vakauttamistoimenpiteiden sosiaaliset ja tasa-arvoon liittyvät vaikutukset ovat olleet erityisen huomattavia. Ne ovat osaltaan lisänneet köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä ja kasvattaneet tasa-arvoeroja, myös sukupuolten välillä. Tällainen lähestymistapa heikentää Eurooppa 2020 -strategian ja EU-ohjausjakson prosessin johdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta tavoitteiden saavuttamisen varmistamisessa.

- *Toteuttakaa makrotaloutta käsittelevien maakohtaisten suositusten sosiaali-, sukupuoli-, tasa-arvo- ja ympäristövaikutusten ennalta-arviointi ja puoltakaa kattavaa, tasapainoista strategiaa, joka varmistaa, että talouteen liittyvät tavoitteet ovat yhdenmukaisia sosiaali-, sukupuoli-, tasa-arvo- ja ympäristötavoitteiden toteuttamisen kanssa.*

2. Investoinnit osallistavaan ja kestäväan kasvuun

Vaikka investointeja pidetään kasvun kannalta ratkaisevana tekijänä, EU:n keskeiset sosiaaliseen investointiin² ja komission ehdotusten mukaiseen kestäväan kehitykseen keskittyvät tavoitteet jäävät aivan liian vähälle huomiolle. Investointi sosiaalisten sekä ympäristö- ja ilmatoriskien vähentämiseen on kestäväan elpymisen kannalta elintärkeää, etenkin silloin, kun on mahdollista saavuttaa moninkertainen hyöty eri tavoitteiden kohdalla.

- *Panostakaa kohtuuhintaiseen asumiseen, asuntojen energiansäästöön ja lämpöeristykseen sekä sosiaalialan ja terveydenhuollon infrastruktuuriin (erityisesti varhaiskasvatukseen ja hoitokoteihin sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluihin). Näin voidaan varmistaa positiiviset tulokset useiden Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden kohdalla: uusien työpaikkojen luominen, investointi ihmisiin, ilmastonmuutoksen torjunta ja köyhyyden vähentäminen.*

3. Osallistava ja kestävä veropoliittikka

Maakohtaisissa suosituksissa kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota kasvulle suotuisaan veropoliittikkaan. Vaikka edistystä onkin nähtävissä veropetosten ja veronkierron torjunnassa, verotuksen painopistettä tulisi siirtää nykyistä enemmän työnteosta ympäristöriskien verottamiseen. Lisäksi tulisi puuttua sellaisiin haitallisiin tukiin, jotka myötävaikuttavat ilmastonmuutokseen ja heikentävät energiatehokkuutta, toisin sanoen fossiilisten

² Euroopan komission (2013) sosiaalisten investointien paketti

polttoaineiden käytön tukemiseen. Tarvitaan myös nykyistä kattavampi lähestymistapa yhteisten sosiaali-, sukupuoli-, tasa-arvo- ja ympäristövaikutusten arviointiin sekä verotuksellisen oikeudenmukaisuuden edistämiseen, mukaan lukien progressiivinen verojärjestelmä, joka on keskeinen työkalu tulojen uudelleenjakamisessa.

- *Varmistakaa, että veropolitiikka tukee aktiivisesti pitkän aikavälin sosiaalisia ja ympäristötavoitteita.*
- *Ottakaa käyttöön vaikutusten ennalta-arviointi, jonka avulla voidaan ehkäistä köyhien kannettavaksi tulevaa epäoikeudenmukaista verorasitusta. Painottakaa verotuksellisen oikeudenmukaisuuden mallia, jonka avulla voidaan rahoittaa sosiaalisten, tasa-arvo- ja ympäristötavoitteiden saavuttamista.*

Poliittiset tehtävät

Vuotuinen kasvuselvitys

Vaikka vuoden 2014 vuotuisen kasvuselvityksen sanoma onkin, että kaikki jatkuu entiseen tapaan eikä ”uudistusväsymykselle” (eli alijäämän supistamiselle) anneta periksi, painotetaan siinä kuitenkin kilpailukyvyyn parantamista ja ”pysyvän elpymisen turvaamista”. Tarve tasapainottaa painopisteet uudelleen on tunnustettu: ”Tasapuolisuusnäkökohdilla ja selkeällä tavoitteenasettelulla on keskeinen merkitys pyrittäessä varmistamaan, että kansallisella ja EU:n tasolla toteutettavat toimet ovat tehokkaita ja yleisesti hyväksytyjä ja että niillä saavutetaan kestäviä tuloksia”. Ensimmäinen painopiste on eriytetyn, kasvua edistävän julkisen talouden vakauttamisen jatkaminen. Tarve korjata menoleikkausten ja tulojen epätasapainoa otetaan jossain määrin huomioon, mutta ensisijaisesti painotetaan verojen ja sosiaaliturvamaksujen alentamista. Pitkän aikavälin investoinnit koulutukseen, tutkimukseen, innovaatioihin, energiaan ja ilmastotoimiin on turvattava ja ”heikoimmassa asemassa olevien yhteiskuntaryhmien tarpeet olisi otettava huomioon”. Kasvua edistävällä verotuksella tavoitellaan ensisijaisesti verorasituksen siirtämistä työn verottamisesta kulutuksen ja omaisuuden verottamiseen sekä päästöjen vähentämiseen. Kulutuksen verottamisen katsotaan olevan todennäköisesti regressiivistä arvonlisäveron rasittaessa suhteettomasti köyhiä ihmisiä, kun taas omaisuus- ja päästöverot koetaan myönteisiksi. Veropetokset ja veronkierto sekä uudet ponnistelut verosääntöjen noudattamisen varmistamiseksi ovat tärkeä painopiste. Viidentenä painopisteenä on nykyisen ja tulevan kasvun ja kilpailukyvyyn edistäminen. Siinä korostetaan tarvetta löytää uusia kasvun ja kilpailukyvyyn lähteitä. Painopisteen tavoitteet kohdistuvat kuitenkin huipputeknologiaan, ja keskeisenä pyrkimyksenä on vähentää työvoimakustannuksia ja viimeistellä palvelumarkkinoiden vapauttaminen. Tähän liittyy huoli mahdollisista kielteisistä vaikutuksista sosiaalisiin oikeuksiin.

Tiedonanto: Älykästä, kestävä ja osallistavaa kasvua edistävän Eurooppa 2020 -strategian arviointi

Tiedonantoon sisältyvä Eurooppa 2020 -strategian toteuttamisen tarkastelu tuo esille alijäämien supistumisen (6,5 prosenttia vuonna 2010, odotetaan laskevan 2,7 prosenttiin vuonna 2015) ja toisaalta valtionvelan jatkuvan paisumisen (80 prosenttia vuonna 2010, odotetaan nousevan 89,5 prosenttiin vuonna 2015). Tiedonannossa tunnustetaan kriisin vaikutukset ja todetaan, että pyrkimys edellisen vuosikymmenen kasvumalliin olisi harhaa ja haitallistakin, kun palautetaan mieliin kiinteistökuplat, lisääntyvä yhteiskunnallinen eriarvoisuus, luonnonvarojen käyttöön ja ympäristöön kohdistuvat voimakkaat paineet, työttömyyden nopea lisääntyminen ja koulutusjärjestelmien heikkous. ”Ne olivat osasyynä

EU:n talouksien osittaiseen romahtamiseen siinä vaiheessa, kun kriisi iski koko laajuudessaan." Toinen positiivinen huomio löytyy sivulta 9. Siinä tunnustetaan, että "kysymys kasvun avulla luodun varallisuuden oikeudenmukaisesta jakautumisesta on tullut kriisin myötä jälleen ajankohtaiseksi. Vaikka BKT:n ja kokonaisvarallisuuden kasvu on jatkunut, eriarvoisuus on lisääntynyt Euroopassa...1980-luvulta lähtien (vuonna 2012 vauraimman viidenneksen tulot olivat 5,1 kertaa niin suuret kuin köyhimmän viidenneksen). Niinpä EU-maiden talousongelmien ratkaisemista vaikeuttaa kysymys tulonjaon oikeudenmukaisuudesta."

KÖYHYYS JA SOSIAALINEN SYRJÄYTYMINEN

Viestit

Asettakaa kunnianhimoisempia tavoitteita ja kehittäkää strategisempia lähestymistapoja

- *Jäsenvaltioiden tulisi asettaa kaikkiin kolmeen indikaattoriin perustuvia kunnianhimoisia kansallisia tavoitteita ja eritellä ne keskeisten tekijöiden perusteella (sukupuoli, ikä, etninen alkuperä).*
- *Jokaisen jäsenvaltion tulisi tehdä kattava syiden ja suuntausten diagnoosi yhtenäisen köyhyyden vastaisen strategian perustaksi.*
- *Kehittäkää alatavoitteita ja teemakohtaisia strategioita tärkeimmille painopistealueille/ryhmille joko teema kerrallaan tai useamman teeman kokonaisuuksina: asunnottomuuden torjuminen, lapsiin panostaminen ja romanien osallistaminen .*

2. Varmistakaa kohtuuhintaisten laadukkaiden palvelujen – etenkin asumisen, terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon – saatavuus.

- *Vaatikaa toimenpiteitä, joilla lisätään mahdollisuuksia kohtuuhintaiseen asumiseen: sosiaalista asuntotarjontaa, vuokrasääntelyä, verouudistusta sekä asumisen hallintaoikeusmuotojen monipuolistamista ja tasapainottamista.*
- *Lisätkää investointeja kohtuuhintaiseen laadukkaaseen terveydenhuoltoon ja pitkäaikaishoitoon, varmistakaa yhtäläiset mahdollisuudet saada palveluita ja ryhtykää syrjinnän vastaisiin toimiin, joilla parannetaan esimerkiksi romaniväestön ja laittomasti maassa olevien asemaa.*

3. Vahvistakaa sosiaalista investointia ja yleistä sosiaaliturvajärjestelmää

- *Priorisoikaa investointi kokonaisvaltaiseen, koko elinkaaren kattavaan sosiaaliturvaan, joka takaa riittävän vähimmäistulon, työttömyysetuudet ja eläkkeet EU:n laajuisten vertailuarvojen mukaisesti.*
- *Varmistakaa, että sosiaaliturvamaksujen alentamista koskevat ehdotukset eivät vaikuta kielteisesti sosiaaliturvan kestävään rahoitukseen.*

4. Investoikaa lapsiin ja nuoriin ja toteuttakaa kutakin riskiryhmää varten laadittuja yhtenäisiä strategioita

- *Tukekaa lapsiin (ja heidän perheisiinsä) kohdistuvien yhtenäisten investointistrategioiden toteuttamista komission suosituksen mukaisesti.*
- *Toteuttakaa nuorisotakuu laadukkaiden yhtenäisten ohjelmien avulla ja edistäkää nuorten osallisuutta muuallakin kuin työelämässä.*
- *Varmistakaa, että yhtenäistä sosiaalisen osallisuuden lähestymistapaa ja koko elinkaaren kattavaa köyhyyden vähentämistä edistetään kaikissa tärkeissä kohderyhmissä.*

Poliittiset tehtävät

Vuotuinen kasvuselvitys

Tämän vuoden kasvuselvitysasiakirjassa on sama 4. painopistekuusi kahtena edellisenäkin vuonna: *työttömyyteen ja kriisin sosiaalisiin seurauksiin puuttuminen*. Selvityksessä myönnetään, että köyhyys ja työttömyys kasvavat edelleen. Siinä painotetaan aktiivista työmarkkinapolitiikkaa ja etenkin nuorisotakuuta. Lapsiköyhyyden ja aktiivisen osallisuuden kysymyksiä korostetaan, mutta jälkimmäistä käsitellään yhden luokun palvelujen kapeasta näkökulmasta ja toteutus liitetään perussosiaalipalvelujen tarjoamiseen ja tehokkuuden parantamiseen, ei niinkään toteutuksen laatuun. Riittävän vähimmäistulon toteutumista ja laadukkaiden sosiaaliturvajärjestelmien puolustamista koskevat maininnat ovat vähäisiä.

Yhteinen työllisyysraportti

Raporttiin ei sisälly konkreettisia suosituksia, mutta siinä todetaan, että työttömyys on noussut ennennäkemättömiin lukemiin ja että työmarkkinoiden jakautuminen on johtanut epävarmisiin työsuhteisiin etenkin nuorten kohdalla ja palkkaeroihin erityisesti naisten kohdalla. Työpaikkojen luomisen ja laadukkaiden työpaikkojen ulottuvuudet puuttuvat, niin myös työssäkäyvien köyhyyden torjuminen. Köyhyyttä käsitellään edelleen ensisijaisesti vain työllisyyden näkökulmasta. Aktiivista osallisuutta ei sellaisenaan mainita, mutta kotitalouksien tulojen lasku, erityisesti viime vuosien julkisen talouden vakauttamistoimien seurauksena, huomioidaan jossain määrin. Terveystuottoa painotetaan voimakkaasti, muita palveluita ja vähimmäistuloa sen sijaan vähemmän.

Sosiaalisten investointien paketti

Komission tiedonanto *Towards Social Investment for Growth and Cohesion* (suom. kohti sosiaalisia investointeja kasvuun ja koheesioon) ja helmikuussa 2013 julkaistu sosiaalisten investointien paketti kokonaisuudessaan muodostavat työllisyysasioiden pääosaston tärkeimmät Eurooppa 2020 -strategiaa koskevat sosiaalisen osallisuuden linjaukset. Tiedonannon ensisijainen viesti on, että sosiaalipolitiikka olisi nähtävä sosiaalisena investointina ja että budjetteja tulisi käyttää tehokkaammin pyrittäessä parantamaan työllisyyttä, taloudellista ja yhteiskunnallista tuottoa sekä työmarkkinoille pääsyyn ja sosiaaliseen osallisuuteen liittyviä valmiuksia elinkaaren perustuvaa lähestymistapaa hyödyntäen. Hyviä aikoja heikentää kuitenkin hallitseva sanoma tehokkuudesta sekä tarpeesta suunnata sosiaalista budjettia enemmän kohti aktivoivampaa ja mahdollistavampaa budjettia, poispäin 'passiivisesta sosiaalisesta suojelusta'. Tähän liittyy vaatimus kohdennetummasta lähestymistavasta ja maksujen tilapäisyyden ja ehdollisuuden lisäämisestä. Sosiaalisten investointien pakettiin sisältyy myös tärkeitä Euroopan köyhyydentorjuntafoorumien aloitteita, muun muassa lasten köyhyyttä koskeva komission suositus, raportti aktiivisen osallisuuden toteuttamisesta sekä asunnottomuuden ja asumiseen liittyvän syrjäytymisen torjunta. Pakettiin sisältyy myös tärkeitä myönteisiä suosituksia, mutta epäyhtenäisyys sosiaalialan avoimen koordinaointimenetelmän, Euroopan köyhyydentorjuntafoorumien ja yleisten keskeisten viestien kanssa on erityisen suuri huolenaihe, etenkin siltä osin kuin sillä on vaikutusta Eurooppa 2020 -strategiaan, EU-ohjauksjaksoon ja maakohtaisiin suosituksiin.

EMUn sosiaalinen ulottuvuus

Tämä Euroopan komission tiedonanto hyväksyttiin lokakuussa 2013. Sen tavoitteena on vähentää köyhyyden, epätasa-arvoon ja työttömyyteen liittyviä kasvavia eroja (sosiaalista epätasapainoa) jäsenmaiden välillä ja edistää tällä tavoin makrotalouden vakautta. Se perustuu kolmeen keskeiseen pilariin: 1. työllisyyttä koskevien ja sosiaalisten haasteiden tehostettu seuranta ja politiikkojen koordinointi; 2. solidaarisuuden lisäämisen sekä työllisyyteen ja työvoiman liikkuvuuteen liittyvät toimet; 3. työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun lujittaminen. Tiedonannon pääasiallisia ehdotuksia ovat sosiaali- ja työllisyysindikaattorien sisällyttäminen makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn sekä olemassa oleviin sosiaali- ja työllisyysindikaattoreihin perustuvan työllisyys- ja sosiaali-indikaattorien tulostaulun kehittäminen. Tällä tavoitellaan sosiaalipolitiikan koordinoinnin vahvistamista mm. seuraavissa kysymyksissä: työttömyys, NEET-aste (ihmiset, jotka eivät ole työelämässä, koulutuksessa tai työharjoittelussa), käytettävissä olevat tulot, köyhyysaste ja epätasa-arvo (jälkimmäinen on uusi ja tervetullut edistysaskel). Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua erityisesti maakohtaisista suosituksista pyritään lujittamaan myös EU-ohjauksjakson ja Eurooppa 2020 -strategian välityksellä, mutta kansalaisyhteiskuntaa ei tiedonannossa mainita lainkaan (esimerkiksi työmarkkinaosapuolten mielipiteet vuotuisesta kasvuselvityksestä julkistettiin Euroopan komission verkkosivuilla). Toteutus ja vaikutukset jäävät epäselviksi, etenkin kun otetaan huomioon toiminnan laukaisevien tekijöiden puuttuminen ja ennakkoehtoja sisältävät ehdotukset. Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun tulostaulu sisällytettiin yhteiseen työllisyysraporttiin, vaikkakin ilman ehdotuksia. Neuvosto tulee antamaan tulostaulun käyttämiseen ja toteuttamiseen liittyviä ehdotuksia vielä tänä vuonna, mutta on todennäköistä, ettei tulostaulua otetaan käyttöön ennen vuotta 2015.

Tiedonanto: Älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua edistävän Eurooppa 2020 -strategian arviointi

Tiedonannossa todetaan kriisin johtaneen työttömyystason ja köyhyyden kasvuun. Siinä keskitytään kasvavaan työttömyyteen, joka koskettaa erityisesti yli 55-vuotiaita ja nuoria. Tiedonannossa huomautetaan, ettei tavoitteen saavuttamisessa ole edistytty, ja myönnetään, että köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen nousivat 114 miljoonasta vuonna 2009 124 miljoonaan vuonna 2012. Siinä korostetaan, että köyhyys saattaa pysytellä lähes 100 miljoonassa vuoteen 2020 saakka ja että keskeisin ongelma on aineellisen puutteen ja työttömien kotitalouksien lisääntyminen. Tiedonannossa tähdennetään asianmukaisesti sitä, että "kriisi on osoittanut tehokkaiden sosiaaliturvajärjestelmien tarpeen".

TSTK-neuvosto – maaliskuu 2014

Työllisyys- ja sosiaaliministerit keskustelivat edellä selostetusta arvioinnista. He korostivat, että "talouden laskusuhdanne on aiheuttanut paineita, jotka kohdistuvat yhteiseen strategiaamme ja Euroopan sosiaaliseen rakenteeseen. Kriisin sosiaaliset vaikutukset – valtava työttömyys ja korkea köyhyytaso – horjuttavat sosiaalisen koheesion perusteita ja nakertavat kansalaisten luottamusta eurooppalaiseen hankkeeseen." Ministerit toivat esille vähäisen edistymisen tavoitteiden saavuttamisessa, etenkin köyhyyden vähentämisessä. He painottivat tavoitteiden arvoa "poliittisen mobilisoinnin vektorina", mutta peräänkuuluttivat myös strategian hallinnan tehostamista samoin kuin rahoitukseen ja talouteen liittyvien sekä sosiaalisten tavoitteiden koordinoinnin varmistamista.

Kevään 2014 Eurooppa-neuvosto

Eurooppa-neuvoston päätelmissä ei viitata lainkaan köyhyyteen ja sosiaaliseen syrjäytymiseen, lukuun ottamatta mainintaa siitä, että kriisi on hidastanut Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamista ja että Eurooppa-neuvosto toivoo, että ponnisteluja tavoitteiden saavuttamiseksi lisätään.

TYÖLLISYYS

Viestit

1. Luokaa kestäviä, laadukkaita työmahdollisuuksia koko elinkaaren ajaksi

- *Investoikaa laadukkaisiin, ympäristö- ja sosiaalista vastuuta kantaviin työpaikkoihin.*
- *Konkreettisia toimenpiteitä työssäkäyvien köyhyyden ja sukupuolten välisten palkkaerojen vähentämiseksi: vähimmäispalkan nostaminen, elämiseen riittävän palkan sekä työ- ja perhe-elämän tasapainon edistäminen, työsuhdeturvan ja sosiaalisten oikeuksien puolustaminen*

2. Yksilöllinen, kokonaisvaltainen aktiivinen osallistaminen, ei pelkkä aktivointi

- *Suora kokonaisvaltaisen aktiivisen osallistamisen edistäminen, joka perustuu yksilölliseen ja yhtenäiseen tukeen (toimeentulon tukeminen, osallisuutta edistävät työmarkkinat ja laadukkaiden palvelujen saatavuus).*
- *Naisten työmarkkinoille pääsyn tukeminen kohtuuhintaisten lastenhoito- ja varhaiskasvatuspalvelujen avulla*
- *Aktiivisen ikääntymisen tukeminen ikäsyrjintään syyllistymättömillä työmarkkinoilla, jotta vanhemmatkin ihmiset voivat vaihtaa työtä ja pysyä työelämässä*

Poliittiset tehtävät

Vuotuinen kasvuseelvitys

"Eryteisesti on keskitytty toimiin, joiden tarkoituksena on laskea kohtuuttoman korkea nuorisotyöttömyysastetta. [...] Lisäksi olisi kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että pidetään yllä tai parannetaan työvoimapalvelujen ja aktiivisten työmarkkinatoimenpiteiden kattavuutta ja vaikuttavuutta. Jälkimmäisiin kuuluvat esimerkiksi työttömille tarkoitettu koulutus ja nuorisotakuujärjestelmät." "Välittömänä ensisijaisena tavoitteena olisi oltava työmarkkinauudistusten tinkimätön toteuttaminen ja seuranta työvoimaosuuden kasvattamiseksi. Tähän kuuluu myös työllistymismahdollisuuksien tukeminen laajenevilla toimialoilla sekä työvoiman, myös pitkäaikaistyöttömien ja heikoimmassa asemassa olevien ryhmien, työllistettävyyden säilyttäminen muun muassa tukemalla ja kouluttamalla työttömiä aktiivisesti ja varmistamalla, että yhteiskunnan turvaverkot toimivat. Työvoiman ikääntyessä työuran pidentäminen ja työtyytyväisyyden lisääminen edellyttävät riittävää osaamista, elinikäistä oppimista, suotuisaa työympäristöä sekä puuttumista vaikutuksiin, joita sukupuolten palkkaeroilla ja työurassa olevilla aukoilla on naisten eläkkeisiin. Kohtuuhintaisten hoitopalvelujen tarjonnalla voidaan tukea naisten työvoimaosuuden kasvattamista. [...] Vihreä talous, digitaaliala ja terveydenhoitopalvelut ovat aloja, jotka tarjoavat merkittäviä työllistymismahdollisuuksia tulevana vuosina."

Yhteinen työllisyysraportti

Yhteinen työllisyysraportti on vuotuisen kasvuselvityksen liite. Siinä tarkastellaan kansallisia toimintalinjoja, joiden avulla Eurooppa 2020 -strategian työttömyys-, koulutus- ja köyhyydenvähentämistavoitteet pyritään saavuttamaan sellaisina kuin ne on kansallisissa uudistusohjelmissa esitetty. Raportti ei sisällä erityisiä suosituksia tai toimenpiteiden analyysyjä, vaan sitä voidaan pitää enemmänkin jäsenvaltioiden poliittisten toimien ja aloitteiden yleiskatsauksena. Siinä tuodaan esiin joukko aiheita, muun muassa nouseva (etenkin nuorten ja naisten) työttömyys, pitkäaikaistyöttömyys, tieto- ja viestintätekniikan sekä vihreän sektorin työllistämismahdollisuudet, työmarkkinoiden ja työlainsäädännön jakautuminen, erityiset tiettyihin ryhmiin kohdistuvat työmarkkinapolitiikat sekä palkkakehitys. Asiakirjassa on myös tilastotietoa ja kaavioita, joiden avulla havainnollistetaan tilannetta koko EU:n tasolla ja tietyissä jäsenvaltioissa.

Kevään 2014 Eurooppa-neuvosto

Eurooppa-neuvosto painottaa toimintalinjoja, joilla parannetaan kilpailukykyä, tuetaan työpaikkojen luomista ja torjutaan työttömyyttä, erityisesti nuorisotyöttömyyttä. Se korostaa myös uudistusten seurannan merkitystä toimivien työmarkkinoiden tukemisessa. Siitä, miten edellä mainittu voidaan saavuttaa tai mitä se tarkoittaa käytännössä, ei sanota mitään.

OPETUS JA KOULUTUS

Viestit

- 1. Puoltakaa kattavia koulutus- ja elinikäisen oppimisen järjestelmiä.**
- 2. Lisätkää sosiaalista investointia varhaislapsuuteen ja koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävään erityistukeen.**
- 3. Varmistakaa, että ammatillinen koulutus vastaa sekä työmarkkinoita että yksilöllisiä tarpeita.**

Poliittiset tehtävät

Kaksi Eurooppa 2020 -strategian tavoitteista koskee koulutusta, nimittäin koulun ennen aikaista keskeyttämistä ja korkea-asteen koulutusta:

- lasketaan koulunkäynnin keskeyttäneiden osuus alle 10 prosenttiin
- nostetaan korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden 30–34-vuotiaiden osuus vähintään 40 prosenttiin.

Vuotuinen kasvuselvitys

Vuotuisessa kasvuselvityksessä painotetaan nuorisotakuun ja nuorten peruskoulun jälkeisen jatkokoulutuksen tärkeyttä. Komissio on jälleen priorisoinut pidemmän aikavälin investoinnin koulutukseen samoin kuin tutkimukseen ja innovointiin, energiaan ja ilmastonmuutoksen edellyttämiin toimiin. Selvityksessä todetaan, että "toimia tarvitaan myös koulutuksen ja osaamisen kehittämiseksi" ja huomautetaan, että EU on jäänyt aikataulusta jälkeen koulutukseen liittyvien 2020-tavoitteiden saavuttamisessa. **Tämän kaiken taustalta löytyy** kuitenkin työvoima ja ne taidot, joita työmarkkinoille pääsemiseksi edellytetään. Vuotuisessa kasvuselvityksessä tuetaan ja asetetaan etusijalle koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen ja elinikäinen oppiminen sekä koulusta työelämään siirtymisen helpottaminen harjoittelu- ja oppisopimuspaikkojen avulla. Varhaista koulunkäynnin keskeyttämistä tai niitä toimenpiteitä,

joilla sitä pyritään torjumaan, mainitaan tuskin lainkaan. Selvityksessä painotetaan sen sijaan vahvasti jäsenvaltioiden vastuulla olevien nuorisotakuun täytäntöönpanosuunnitelmien ja niihin liittyvien rahoitusohjelmien mahdollisimman pikaista viimeistelyä. Selvityksessä todetaan myös, että opetus ja koulutus ovat etusijalla EU:n asialistalla, sillä lähes kaikki maat saivat koulutukseen liittyviä maakohtaisia suosituksia vuonna 2013.

Yhteinen työllisyysraportti

Raportissa todetaan, että "Koulunkäynnin keskeyttäneiden nuorten osuus vähenee vähitellen [...] Euroopassa on edistytty hyvin sen tavoitteen saavuttamisessa, jonka mukaan korkea-asteen tai vastaavan tutkinnon suorittaneiden osuuden olisi oltava vähintään 40 prosenttia vuoteen 2020 mennessä." Koulutuksen laadusta raportissa todetaan, että keskimääräinen koulutustaso ja näin myös osaamistarjonnan "laatu" ovat ajan myötä parantuneet. Raportin mukaan sekä miesten että naisten osallistuminen elinikäiseen oppimiseen on vähenemässä useissa jäsenvaltioissa. Koulutukseen liittyviä ongelmia käsitellään jälleen lähinnä eurooppalaisten työntekijöiden osaamisen puutteiden näkökulmasta, ja niiden koetaan olevan talouden elpymisen ja työttömyyden torjumisen esteenä. Tässä yhteydessä investoinnit koulutukseen asetetaan etusijalle, mutta raportissa huomautetaan, että 20 jäsenvaltiossa koulutukseen kohdistuvien investointien suhteellista osuutta bruttokansantuotteesta on vähennetty. Raportissa mainitaan myös joitakin niistä toimista, joihin jäsenvaltiot ovat ryhtyneet työllisyyden suuntaviivojen noudattamiseksi. Niihin kuuluvat koulutusjärjestelmien laadun parantaminen kaikilla asteilla, alkaen varhaislapsuudesta ja läpi ensimmäisen, toisen ja kolmannen asteen koulutuksen.

Sosiaalisten investointien paketti

Sosiaalisten investointien pakettiin sisältyy suositus investoimisesta lapsiin³. Suositus pyrkii edistämään kolmen pilarin oikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa vähäosaisuuden kierteen katkaisemiseksi. Siinä korostetaan riittävien resurssien ja kohtuuhintaisten ja laadukkaiden palveluiden saatavuutta sekä lasten oikeutta osallistua. Toinen pilari, joka koskee riittävien ja kohtuuhintaisten palveluiden saatavuutta, korostaa koulutuksen roolia sosiaalisen syrjäytymisen ja köyhyyden torjunnassa ja varsinkin tarvetta investoida varhaiskasvatukseen ja pienten lasten hoitoon. Suosituksessa viitataan myös tarpeeseen järjestää palveluita, jotka ovat kaikkien lasten ulottuvilla vanhempien työllisyystilanteesta riippumatta. Tässä suhteessa suositus eroaa joidenkin aiemmin mainittujen asiakirjojen lähestymistavoista, joissa koulutusta on tarkasteltu enemmänkin työllistymisen kuin sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan näkökulmasta. Suosituksessa painotetaan myös tarvetta parantaa koulutusjärjestelmiä ja siten luoda yhtäläisiä mahdollisuuksia ja edistää sosiaalista osallisuutta. Tähän liittyy koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämisen tavoite. Suosituksessa suositellaan joukkoa toimenpiteitä, joissa painotetaan resurssien ja mahdollisuuksien suuntaamista kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ryhmille (romanilapset, maahanmuuttajataustaiset lapset, heikot perustaidot omaavat opiskelijat). Ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä painotetaan niin ikään voimakkaasti, kuten myös koulujen ja vanhempien tiiviimpää yhteistyötä sekä tukea vanhemmille.

---

³ Komission suositus *Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre*, helmikuu 2012, 2013/112/EU, saatavilla osoitteessa: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?jsessionid=4K6PTGNZLyfXpZ1n1qp0NN5np4qNzmkRf8wV4n9cc9H2Qrp8w5!1306593838?uri=CELEX:32013H0112>

Tiedonanto: Älykästä, kestävä ja osallistavaa kasvua edistävän Eurooppa 2020 -strategian arviointi

Tiedonannossa todetaan, että kriisistä huolimatta voidaan nähdä myönteisiä suuntausten muutoksia koulutustasossa. Tiedonannossa esitetyn diagnoosin mukaan koulutustavoitteet ovat "suurelta osin saavutettavissa" määräaikaan mennessä. Koulupudokkaiden osuus on pudonnut 15,7 prosentista vuonna 2005 12,7 prosenttiin vuonna 2012 ja puolet jäsenvaltioista on jo saavuttanut tai on saavuttamassa tavoitteensa. Tiedonannossa todetaan, että vaikka vähennys voi osaksi johtua vaikeammasta työllisyystilanteesta, rakenteellisten parannusten toteutumisesta on näyttöä. Myönteisen kehityksen odotetaan jatkuvan, joskin hitaampana. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden nuorten osuus nousi vuosien 2005 ja 2012 välillä 27,9 prosentista 35,7 prosenttiin. Tiedonannossa tätä kehityssuuntausta pidetään "rakenteellisena" ja 40 prosentin tavoitteen odotetaan toteutuvan. Tiedonannossa huomautetaan, ettei tavoitteisiin ole sisällytetty laadunarviointia ja että koulutuksen laadun ja hankittujen taitojen arviointi täytyy tulevaisuudessa toteuttaa.

TASA-ARVOA SUKUPUOLTEN JA KAIKKIEN IHMISTEN VÄLILLE

Viestit

Sukupuolten tasa-arvolle ei ole asetettu tavoitetta, eikä sitä ole myöskään valtavirtaistettu riittävästi Eurooppa 2020 -strategiassa. Vaikka sukupuolinäkökohdat onkin sisällytetty kaikkien tavoitteiden seurantaan, kolme ensisijaista toimialuetta korostuvat:

1. **Sukupuolten palkkaerojen pienentäminen kaikissa jäsenvaltioissa ja pitkän aikavälin kansallisen strategian käyttöönotto palkkasyrjinnän poistamiseksi sekä puuttumiseksi koulutuksen ja työn jakautumiseen sukupuolten välillä.**
2. **Sukupuolten välisten eläke-erojen umpeen kurominen, mukaan lukien työ- ja perhe-elämän tasapaino ja jaetun vanhemmuuden malli. Näin rohkaistaan sekä naisten että miesten tasapuolista osallistumista. Samalla pyritään varmistamaan, että sosiaaliturvajärjestelmien ja verojärjestelmien uudistuksissa otetaan huomioon sukupuolten tasa-arvo ja että niissä säädetään yksilöllisistä oikeuksista.**
3. **Sen varmistaminen, että eläkejärjestelmiin sisällytetään korvausmekanismi, joka ottaa huomioon ne kaudet, jotka naiset ja miehet ovat käyttäneet lasten, vanhempien tai muiden huollettavien hoitamiseen, esimerkiksi hoitovapaat.**
4. **Maahanmuuttajanaisten moniperusteisen syrjinnän torjuminen, esimerkiksi sisällyttämällä sukupuolinäkökohdat maahanmuuttopolitiikkaan, vahvistamalla työhön pääsyä ja sosiaaliturvaoikeuksia sekä tukemalla maahanmuuttajanaisia riippumattoman aseman saavuttamisessa.**

Poliittiset tehtävät

[Eurooppa 2020 -strategian työllisyyden suuntaviivoissa](#) (2010) todetaan että "***näkyvä sukupuolinäkökulmien sisällyttäminen kaikkiin oleellisiin politiikan aloihin on äärimmäisen tärkeää suuntaviivojen kaikkien näkökohtien täytäntöönpanon kannalta jäsenvaltioissa.***" Etenkin **suuntaviivassa 7** viitataan "naisten ja miesten lisääntyneeseen osallistumiseen työmarkkinoille" ja korostetaan kysymyksiä, jotka liittyvät lastenhoidon tarjontaan, samapalkkaisuuteen, työ- ja perhe-elämän tasapainoon ja työmahdollisuuksien luomiseen hoitoalalla. Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen osalta **suuntaviivassa 10** vaaditaan, että

kaikkien köyhyyden torjumiseen kohdistuvien toimenpiteiden tulisi pyrkiä sukupuolten tasa-arvon edistämiseen, yksinhuoltajaperheet erityisesti huomioiden.

[Euroopan tasa-arvosopimuksessa 2011–2020 \(hyväksytty vuonna 2011\)](#) mainitaan erityisesti kaikki EU-ohjausjaksoon osallistuvat toimielimet, ja niitä pyydetään ottamaan sukupuolten tasa-arvonäkökulmat huomioon Eurooppa 2020 -strategian toteuttamisessa. Sopimuksessa pyydetään myös komissiota ja neuvostoa sisällyttämään sukupuolten tasa-arvonäkökulmat vuotuisen kasvusuunnitelmaan, maalausuntoihin ja maakohtaisiin suosituksiin.

Euroopan komission laatimassa [naisten ja miesten tasa-arvostrategiassa vuosiksi 2010–2015](#) todetaan, että komissio aikoo "edistää sukupuolten tasa-arvoa kaikkien Eurooppa 2020 -strategian osatekijöiden ja lippulaiva-aloitteiden toteuttamisessa erityisesti jäsenvaltioiden asiaan liittyvien toimenpiteiden määrittelyssä ja toteuttamisessa".

Vuotuinen kasvuselvyty

Vuotuisessa kasvuselvytyksessä viitataan vain niukasti naisiin ja/tai sukupuolten tasa-arvoon. Siinä osoitetaan kuitenkin tarve käsitellä sukupuolten välisten palkka- ja osallistumiserojen vaikutuksia naisten eläkeoikeuksiin sekä kohtuuhintaisten hoitopalvelujen saatavuutta, joilla voidaan tukea naisten työmarkkinoille osallistumista. Palkkakehitykseen (uudistuksiin) liittyvissä suosituksissa ei palkkaeroja kuitenkaan mainita.

Yhteinen työllisyysraportti

Raportissa viitataan naisten osallistumistason kohentumiseen etenkin vanhempien naisten (55–64) osalta. Siinä todetaan kuitenkin, että naisten ja miesten välinen työllisyysaste-ero on "huomattava". Raportissa huomioidaan myös laajalle levinnyt naisten osa-aikatyöllisyys, mikä tarkoittaa sitä, että naisten "kokoaikaiseksi muutettu" työllisyysaste on tosiasiallisesti vielä paljon matalampi. Raportissa viitataan myös siihen, että yleisesti ottaen naisten pysyvästi korkeampi köyhyys- ja syrjäytymisriski johtuu hoitovastuista ja työn osa-aikaisuudesta, ja että etenkin vanhemmat naiset (+65) kärsivät köyhyydestä useammin kuin miehet. Raportissa käsitellään myös työn ja perhe-elämän yhteensovittamista, ja sen liitteestä käy ilmi, että tämä koetaan haasteelliseksi useimmissa jäsenvaltioissa. Raportissa toivotaan, että ponnistuksia sukupuolten välisiä eläke-eroja aiheuttavien muiden taustatekijöiden poistamiseksi lisättäisiin, urakatkot ja alityöllisyys mukaan lukien. Niiden nuorten naisten lukumäärä, jotka eivät ole työelämässä, koulutuksessa tai työharjoittelussa (NEET), on korkeampi kuin nuorten miesten.

Sosiaalisten investointien paketti

Paketissa käsitellään sukupuoliulottuvuutta ja painotetaan sitä, että vähäosaisuuden kasautuminen eri elämänvaiheissa johtaa naisten korkeampaan köyhyytasoon ja matalampaan työllisyystasoon, mistä puolestaan johtuu arvioitu keskimääräinen 40 prosentin kokonaisero naisten ja miesten ansioissa, naisten ansioiden ollen matalammat. Sukupuolten (epä-)tasa-arvoa onkin siksi käsiteltävä johdonmukaisemmalla tavalla. Paketissa kehoitetaan jäsenvaltioita poistamaan sukupuolten väliset palkkaerot ja naisten (sekä muiden aliedustettujen työntekijöiden) työmarkkinoille osallistumisen esteet.

Tiedonanto: Älykästä, kestävä ja osallistavaa kasvua edistävän Eurooppa 2020 -strategian arviointi

Tiedonannon mukaan joissakin jäsenvaltioissa on asetettu yleisen työllisyystavoitteen lisäksi erilliset naisia koskevat työllisyystavoitteet (s. 16).

YMPÄRISTÖ- JA ILMASTOKYSYMYKSET

Viestit

Ilmastonmuutos on suurin markkinahäiriö, joka maailmassa on koskaan koettu. Ympäristöverotuksen uudistuksen avulla on mahdollista korjata ilmastoon liittyviä markkinahäiriöitä asettamalla kasvihuonekaasupäästöille hinta ja sisäistämällä ilmastonmuutoksen kustannukset – ja tällä tavoin toteuttaa varsin oikeudenmukaista ”saastuttaja maksaa” -periaatetta.

Mikäli toimiin ei ryhdytä, kustannukset nousevat Euroopan komission arvion mukaan 50 miljardiin euroon vuodessa. Ellei riittävä kiireellisyys muutokseen tarvittavien toimien toteuttamisessa toteudu, tavoitteen saavuttaminen tulee vaatimaan huomattavasti enemmän aikaa ja rahaa. Sen lisäksi menetettäisiin se houkutteleva työpaikkojen luomisen mahdollisuus, joka on nyt nähtävissä ”vihreällä sektorilla”.

Ympäristöverotuksen uudistus vaikuttaa erityisen lupaavalta työkalulta, kun otetaan huomioon, että useat niistä EU:n jäsenvaltioista, jotka ovat kärsineet eniten talous- ja rahoituskriisistä, ovat niiden maiden joukossa, joissa ilmastotoimenpiteiden ja energiatehokkuuden taloudelliset hyödyt saavat eniten tunnustusta (Eurobarometri 2014). Ympäristöverosta saatavien tulojen kokonaisuus bruttokansantuotteesta on keskimäärin 2-3 prosenttia koko EU:ssa (Eurostat 2013), mikä paljastaa selvästi ympäristöverotuksen nostamisen mahdollisuuden kansallisella tasolla.

EU-ohjausjakson tulisi

1. Edistää niitä makrotalouden toimintalinjoja, jotka tukevat ympäristöverotuksen uudistamista sen varmistamiseksi, että taloudelliset tavoitteet edesauttavat ympäristö-, ilmasto- ja sosiaalisten tavoitteiden saavuttamista.
2. Siirtää verotuksen painopiste pois työn verotuksesta muihin veropohjiin, esimerkiksi ympäristölle haitallisen toiminnan verottamiseen, ja varmistaa, että kestäviä ja laajapohjaisia vero-, tuki- ja investointiuudistuksia koskevien ehdotusten sosiaaliset ja sukupuolten asemaan kohdistuvat vaikutukset arvioidaan ennalta.
3. Vähentää ympäristölle haitallisiin fossiilisiin polttoaineisiin kohdistuvia verovapautuksia ja valtiontukea.
4. Investoida hajautettuun energian tuotantoon, uusiutuviin polttoaineisiin ja energiatehokkaisiin asuin- ja muihin rakennuksiin.
5. Ottaa ilmasto- ja ympäristöindikaattorit huomioon makrotalouden valvonnassa.
6. Arvioida ympäristöverotuksen uudistuksen täytäntöönpanoa osana koheesiopolitiikan maakohtaisia suosituksia.
7. Euroopan komission jäsenet voisivat muodostaa epävirallisen ”sosiaalisen, kestävän ja demokraattisen EU-ohjausjakson” -työryhmän, jossa vaihdettaisiin tietoa ja keskusteltaisiin epävirallisesti monialaisista, kaikkia hyödyttävistä win-win-tilanteista, jotka ulottuvat arkipäivän politiikkaa pidemmälle ja jossa keskeiset sidosryhmät

kutsuttaisiin mukaan esittämään näkemyksiään.

8. Euroopan parlamentin tulisi hyödyntää laajemmin taloudellista vuoropuhelua (Economic Dialogue) ympäristöverotuksen uudistuksen myönteisten vaikutusten korostamiseksi.

Poliittiset tehtävät

Vuotuinen kasvuselvitys

Niiden viiden pääasiallisen painopisteen kohdalla, jotka ohjaavat seuraavaa toimintajaksoa sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla, hiilen ja energian hinnoittelutoimenpiteillä on tärkeä rooli. Ne edustavat lupaavaa aloituskohtaa ympäristöverouudistuksen täytäntöönpanolle:

Jatkaa eriytettyä, kasvua edistävää julkisen talouden vakauttamista:

- "Verojärjestelmistä olisi tehtävä nykyistä paremmin kasvua tukevia esimerkiksi siirtämällä verorasitusta työn verotuksesta kulutus-, omaisuus- ja **ympäristöveropohjiin.**" (EC/2013/800, s. 9). Ympäristölle haitallisia tukia olisi vähennettävä (EC/2013/800, s. 9)

Edistää nykyistä ja tulevaa kasvua ja kilpailukykyä:

- "Kolmannen energiapaketin täysimääräinen täytäntöönpano vuonna 2014 ja uusiutuvan energian tukijärjestelmien kustannustehokkuuden parantaminen. Resurssitehokkuuden lisääminen parantamalla jätehuoltoa ja vesitaloutta, kierrätystä ja energiatehokkuutta." (EC/2013/800, s. 13)

Resurssitehokas Eurooppa -lippulaivahanke

Eurooppa 2020 -strategian Resurssitehokas Eurooppa -lippulaivahankkeen toteuttaa "Etenemissuunnitelma kohti resurssitehokasta Eurooppaa" (KOM, 2011, 571). Sitomattoman luettelon tarkoituksena on vauhdittaa kehitystä, ja siinä vaaditaan olennaista siirtymistä työnteon verottamisesta ympäristöveroihin ja siten ympäristöverojen osuuden merkittävää lisäystä julkisissa tuloissa. Etenemissuunnitelma sisältää myös vetoimuksen asteittaiseksi luopumiseksi ympäristölle haitallisista tuista ja strategioista sekä tavoitteisiin ja strategioihin liittyviä välineitä.

OSALLISTUMINEN JA HALLINTO

Viestit

Huolimatta siitä, että vuotuisessa kasvuselvityksessä on kiinnitetty enemmän huomiota sidosryhmien osallistumiseen, erityistä huolta aiheuttaa sidosryhmien ja useimpien kansallisten parlamenttien sekä Euroopan parlamentin merkityksellisen osallistumisen vähäisyys EU-ohjausjaksoon, etenkin kansallisella ja EU:n tasolla. Mikäli yhteiskunnallista ja työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua aiotaan tehostaa, on ryhdyttävä tuntuviin toimiin merkityksellisemmän osallisuuden aktiiviseksi tukemiseksi kansallisella tasolla. Tämän toteuttamiseksi tarvitaan vankempaa ohjausta, raportointia ja seurantaa EU:n tasolla:

1. **Laatikaa EU-suuntaviivoja yhdessä jäsenvaltioiden kanssa varmistaaksenne, että asiasta keskustellaan kansallisessa parlamentissa ja että merkityksellistä ja**

- järjestelmällistä vuoropuhelua käydään kaikissa EU-ohjausjakson vaiheissa kaikkien asianomaisten sidosryhmien välillä, mukaan lukien työmarkkinaosapuolet, kansalaisyhteiskunta sekä köyhyydestä ja syrjäytymisestä kärsivät ihmiset.
2. Edistää rahallisen ja logistisen tuen lisäämistä sidosryhmien osallistumisen edesauttamiseksi kansallisten uudistusohjelmien kehittämisessä ja toteuttamisessa sekä järjestelmällistä maakohtaisiin suosituksiin liittyvää vuoropuhelua.
  3. Harkitkaa sen vaatimista, että kansalaisyhteiskunnan sidosryhmien ehdotukset liitettäisiin kansallisten uudistusohjelmien liitteeksi (kuten esimerkiksi Ranskassa) tai että niiden pohjalta laadittaisiin varjoraportti ja että ne sisällytettäisiin myös pääraporttiin.
  4. Euroopan komission tulisi seurata sidosryhmien osallistumisen laatua aktiivisesti kahdenvälisen vaihdon ja kansallisten uudistusohjelmien puitteissa. Osallistuminen tulisi myös sisällyttää erillisenä osana komission seuranta-/täytäntöönpanoraporttiin sekä vuotuisen kasvuselvityksen suosituksiin.
  5. Euroopan parlamentin roolia EU-ohjausjaksossa tulisi vahvistaa, kuten myös alueiden komitean ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteankin roolia.

Poliittiset tehtävät

Eurooppa 2020 -tiedonanto

Alkuperäisessä Euroopan komission Eurooppa 2020-strategian tiedonannossa korostettiin kumppanuuteen perustuvaa lähestymistapaa. Euroopan komissio kehottaa kaikkia osapuolia ja sidosryhmiä (esim. kansalliset/alueelliset parlamentit, alueelliset ja/tai paikalliset viranomaiset, työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunta sekä tietysti Euroopan kansalaiset) auttamaan strategian täytäntöönpanossa tekemällä yhteistyötä ja ryhtymällä toimiin omilla vastualueillaan. Euroopan komission Eurooppa 2020 -strategian virallisilla verkkosivuilla on kansalaisyhteiskunnan roolia ja osallisuutta koskeva erillinen osio, jossa osallisuuden todetaan olevan tärkeä elementti kansallisten uudistusohjelmien laatimisessa, toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Yhdennetyt suuntaviivat

Yhdennetyissä suuntaviivoissa, jotka ovat Eurooppa 2020 -strategian perustana (johdanto-osa 16), painotetaan vahvasti kumppanuusperiaatetta. Sen mukaan sidosryhmät tulee osallistaa kaikissa kansallisten uudistusohjelmien vaiheissa.

Vuotuinen kasvuselvitys

Vuoden 2011 vuotuisen kasvuselvityksen liitteessä 1 (Eurooppa 2020 -strategian edistymisraportti) viitataan nimenomaisesti sidosryhmien osallistumiseen. Asiakirjassa muistutetaan siitä, että kaikilla kansallisilla uudistusohjelmilla tulisi olla yhteinen rakenne, johon sisältyy tietoa eri sidosryhmien osallistumisesta ja panoksista. Valitettavasti vuoden 2012 vuotuisessa kasvuselvityksessä ei mainita sidosryhmien osallistumista lainkaan, ei edes sen liitteissä (joita ovat esim. Eurooppa 2020 -strategian edistymisraportti ja yhteisen työllisyysraportin luonnos). Myöskään vuoden 2013 ja 2014 vuotuisissa kasvuselvityksissä ei mainita osallistumista, sen sijaan niistä löytyy tulkinnanvarainen viittaus "omistussuhteen luomiseen".

Kansallisten uudistusohjelmien sisältöä ja muotoa koskeva ohje sisältää tyypillisesti suosituksen, jossa jäsenvaltioita kehoitetaan kuulemaan sidosryhmiä sekä raportoimaan kansallisessa uudistusohjelmassaan siitä, miten kuuleminen on toteutettu.

Sosiaalisten investointien paketti

Hyödyllisiä sidosryhmien osallistumista koskevia mainintoja löytyy lapsiin investoimista koskevasta komission suosituksesta sekä osallisuuden edistämistä ja asunnottomuuden torjuntaa koskevista komission yksiköiden valmisteluasiakirjoista.

Talous- ja rahaliiton yhteiskunnallinen ulottuvuus

Vaikka työmarkkinaosapuolten vuoropuhelulla on äärimmäisen merkittävä rooli tässä tiedonannossa, kansalaisvuoropuhelua, sidosryhmien osallistumista ja vuorovaikutusta kansalaisyhteiskunnan kanssa ei mainita lainkaan.

Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaisen foorumin vuosikokous – Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Durão Barroso:

*"Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaisen foorumin vuosikokoukset tarjoavat jotain erittäin arvokasta: tilaisuuden eri osapuolille kokoontua keskustelemaan yhteistyömahdollisuuksista. Erityisen tärkeää on se, että joukossamme on edustettuna monia ihmisiä, jotka tekevät kenttätöitä köyhyyteen liittyvien kysymysten parissa ja joilla on siten mahdollisuus antaa **meille kaikille kokemuksensa**, päivittäisen kokemuksensa panos. Mielestäni tarvitsemme sitä Euroopan unionin toimielimissä ja myös kansallisten hallitusten tasolla."*

Tiedonanto: Älykästä, kestävä ja osallistavaa kasvua edistävän Eurooppa 2020 -strategian arviointi

Tiedonannossa todetaan, että keskeisenä haasteena on lisätä kaikkien asianomaisten toimijoiden – hallitusten, parlamentin, alueellisten ja paikallisten viranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja sidosryhmien – tietoisuutta ja omistajuutta, koska se on onnistumisen olennainen edellytys. Tiedonannossa myönnetään, että sidosryhmien osallistumista voisi parantaa. Siinä myös korostetaan Euroopan talous- ja sosiaalikomitean, alueiden komitean ja komission edustustojen (EU-ohjausjakson erityisasiantuntijat) roolia osallistumisen laadun parantamisessa.

Kaikki hyödylliset sidosryhmäyhteistyöhön liittyvät lainaukset edellä mainituista asiakirjoista löytyvät kokonaisuudessaan verkosta erillisestä liitteestä (liite 5).

[\[Home\]](#)

5. LIITTEET

Seuraavat liitteet löytyvät yksinomaan verkosta, ja niihin pääsee klikkaamalla alla olevia hyperlinkkejä, tai vierailemalla semesteralliance.net tai www.eapn.eu (Resurssit > Poliittiset työkalupakit):

- 1. EU-ohjausjakso pähkinänkuoressa (PowerPoint -esitys)**
- 2. Keneen ottaa yhteyttä**

3. Mallikirje
4. Käsite- ja lyhennesanasto
5. Sidosryhmien osallistumiseen liittyviä lainauksia EU:n asiakirjoista